VADLĪNIJAS PATENTU PIETEIKUMU EKSPERTĪZEI PATENTU VALDĒ

2026

Ievads

Šīs vadlīnijas ir izstrādātas, lai nodrošinātu vienotu pieeju izgudrojumu patentu pieteikumu ekspertīzei Latvijā. Tās kalpo kā praktisks ceļvedis Patentu valdes (turpmāk – PV) ekspertu darbā, kā arī kā informācijas avots izgudrotājiem, patentpilnvarniekiem un citiem interesentiem.

Šīs vadlīnijas atspoguļo Patentu likuma (turpmāk – PL) un Ministru kabineta 2008. gada 1. aprīļa noteikumu Nr. 224 "Patentu un patentu pieteikumu noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 224) normu piemērošanu PV praksē. PV interpretācija pamatā balstās uz Eiropas patentu iestādes (turpmāk – EPI) vadlīniju ieteikumiem tajos jautājumos un procedūrās, kas saskan ar EPI procedūrām, tādējādi nodrošinot to, ka Latvijas pieteicēji, ievērojot mūsu vadlīnijas, svarīgākajos jautājumos ievēros arī starptautiski pieņemtus standartus. Ja kāda procedūra atšķiras no EPI piemērotās, tas ir norādīts.

Juridiskais pamats

Vadlīniju juridisko pamatu veido:

- Patentu likums
- Ministru kabineta 2008. gada 1. aprīļa noteikumi Nr. 224 "Patentu un patentu pieteikumu noteikumi"
- Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likums
- Tieslietu ministrijas 2026. gada 30. marta lēmums Nr. 1-4.1/26 "Par Patentu valdes maksas pakalpojumu cenrādi"
- Eiropas Patentu konvencija
- Patentu līgums

Vadlīnijās lietotie saīsinājumi

DII	Datorizpildāms izgudrojums
EPI	Eiropas Patentu iestāde
PV cenrādis	Tieslietu ministrijas 2026. gada 30. marta lēmums Nr. 1-4.1/26 “Par Patentu valdes maksas pakalpojumu cenrādi”
MI	Mākslīgais intelekts
MK noteikumi Nr. 224	Ministru kabineta noteikumi Nr. 224 “Patentu un patentu pieteikumu noteikumi”
PL	Patentu likums
PV	Patentu valde
RĪIPL	Rūpnieciskā īpašuma un institūciju procedūru likums
WIPO	Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija

Vadlīniju saturs

Patenta piešķiršanas procedūras kopsavilkums 8

Vispārīga informācija 9

1. Patenta pieteikuma iesniegšanas veidi 9

2. Saziņa ar Patentu valdi 9

3. Maksājumu veikšana 9

4. Informācijas publiskošana 10

5. Sankciju pārbaude 10

I. DAĻA. PATENTA PIETEIKUMA IESNIEGŠANA, FORMĀLO PRASĪBU PĀRBAUDE UN PIETEIKUMA SAGATAVOŠANA PUBLIKĀCIJAI (A PUBLIKĀCIJA) 11

1. Pieteikuma iesniegšana 11

1.1. Pieteikuma iesniedzēji 11

1.2. Pieteikuma obligātie un fakultatīvie dokumenti; kopā ar pieteikumu iesniedzamie dokumenti (PL 27. pants) 11

1.3. Dokumentu saņemšana un apstiprinājums 11

2. Minimālās prasības pieteikuma datuma piešķiršanai 12

2.1. Sākotnējā pieteikuma izskatīšana un pieteikuma datuma piešķiršana (PL 28.2., 33. pants) 12

2.2. Pieteikuma datuma piešķiršana 13

2.3. Trūkumi, kas neļauj piešķirt pieteikuma datumu (PL 33.2. pants) 13

2.4. Vēlāka trūkstošo zīmējumu vai trūkstošo apraksta daļu iesniegšana (PL 33.4. pants) 14

2.5. Vēlāka trūkstošo daļu vai zīmējumu iesniegšana, ja pieteikumam ir prasīta prioritāte (PL 33.5. pants) 14

2.6. Pieteikuma atsaukšana, ja vēlu iesniegts zīmējums vai trūkst apraksta daļas 15

3. Formālās prasības (PL 34. pants) 15

3.1. Pamatprasības 15

3.2. Papildprasības 16

3.3. Iesniegums patenta piešķiršanai (RĪIPL 13., 14., 15. pants) 16

3.4. Prioritātes pieprasīšana (PL 29. pants) 17

3.5. Vairākas prioritātes (PL 29.4. pants) 18

3.6. Prioritātes deklarēšana (PL 29.3. pants) 18

3.7. Agrākā pieteikuma kopija (prioritātes dokuments) (PL 29.3. pants) 19
3.8. Prioritātes pieteikuma tulkošana (PL 29.7. pants)..... 19
3.9. Izstādes prioritāte (PL 6.2. pants)..... 19
3.10. Izgudrotāju norādīšana (PL 14. pants)..... 20
3.11. Pārstāvība (RĪIPL 116., 117., 118. pants)..... 20
3.12. Pieteikuma noformējums 20
4. Izgudrojuma nosaukums (MK noteikumu Nr. 224 6. punkts) 21
5. Izgudrojuma apraksts (MK noteikumu Nr. 224 5.–8. punkts)..... 21
6. Pretenzijas (PL 27.1.3. pants, MK noteikumu Nr. 224 9. –17. punkts) 22
7. Zīmējumi (MK noteikumu Nr. 224 18.–19., 24.–25. punkts)..... 23
8. Kopsavilkums (MK noteikumu Nr. 224 20., 21. punkts) 24
9. Pieteikuma tulkošana (PL 28.5., 29.7. pants)..... 25
10. Īpašie gadījumi 25
10.1. Nodalītais pieteikums (PL 31., 36.2., 37.2. pants)..... 25
10.2. Pieteikumi, kas attiecas uz bioloģisko materiālu (PL 28.7. pants)..... 26
10.3. Izgudrojumi, kas skar valsts aizsardzības intereses (PL 11. pants) 26
11. Pieteikuma klasificēšana (PL 38.2.3. pants) 27
12. Pieteikuma akcepts un publikācija (PL 34.1., 35.1. pants) 27
II. DAĻA. PIETEIKUMA EKSPERTĪZE UN PATENTA PUBLIKĀCIJA (B PUBLIKĀCIJA) 28
1. Pieteikuma izskatīšana pēc būtības (PL 37. pants) – vispārējie principi..... 28
2. Izgudrojuma objekta patentējamība 29
3. Nepatentējami objekti (PL 9. pants)..... 30
3.1. Atklājumi, zinātniskas teorijas un matemātiskas metodes (PL 9.2.1. pants) . 31
3.2. Estētiski risinājumi (PL 9.2.2. pants)..... 31
3.3. Intelektuālas darbības (PL 9.2.3. pants) 32
3.4. Komercdarbības veikšanas paņēmieni (biznesa metodes) (PL 9.2.3. pants) . 32
3.5. Datorprogrammas (PL 9.2.3. pants) 33
3.5.1. Izgudrojumi, kas ietver mākslīgā intelekta lietojumu 35
3.6. Informācijas pasniegšana (PL 9.2.4. pants)..... 38
4. Īpaši gadījumi 39
4.1. Sabiedrības morāle vai sabiedriskā kārtība (PL 9.4. pants)..... 39
4.2. Ārstēšanas un diagnostikas paņēmieni (PL 9.5. pants) 39

4.3. Biotehnoloģiskie izgudrojumi (PL 10. pants) 41
5. Izgudrojuma izklāsta pilnīgums un skaidrība (PL 30.1. pants) 45
6. Izgudrojuma vienotība (PL 31. pants) 48
6.1. Neatkarīgo un atkarīgo pretenziju vienotība 49
6.2. Iespējamo situāciju skaidrojums par izgudrojuma vienotību 49
6.2.1. Dažādu kategoriju pretenzijas vienā pieteikumā 49
6.2.2. Markuša tipa pretenzijas 50
6.2.3. Starpprodukti un galaprodukti 51
7. Papildmateriālu iesniegšana un grozījumu pieļaujamība, kļūdu labojumi (PL 36. pants) 53
7.1. Pretenziju grozījumi 54
7.2. Markuša tipa formulas grozījumi 55
7.3. Skaitlisko pazīmju grozījumi 55
7.4. Disklamācija jeb pazīmju izslēgšana 56
7.5. Izgudrojuma objekta vai efekta grozījumi 56
7.6. Grozījumi izgudrojuma aprakstā 57
7.7. Zināmā tehnikas līmeņa dokumentu pievienošana 58
7.8. Grozījumi zīmējumos 58
7.9. Citi grozījumi 59
7.10. Grozījumi izgudrojuma aprakstā, kas balstās uz citētiem dokumentiem 59
8. Termiņi 60
III. DAĻA. PROCEDŪRAS PĒC PATENTĒŠANAS 63
1. Patenta pirmstermiņa atzīšana par spēkā neesošu (PL 55. pants) 63
2. Patenta ierobežošana (PL 58. pants) 63
3. Patenta īpašnieka, nosaukuma vai adreses maiņa, licences līguma reģistrācija 63
3.1. Īpašnieka maiņa (PL 51. pants, MK noteikumu Nr. 224 XIV nodaļa) 63
3.2. Nosaukuma un adreses maiņa (MK noteikumu Nr. 224 XV nodaļa) 64
3.3. Licences reģistrācija (PL 52., 53., 54. pants, MK noteikumu Nr. 224 XVII nodaļa) 64
4. Patenta darbības izbeigšanās 65
5. Maksājumi 65

IV. DAĻA. PIELIKUMI

1. pielikums. Patentēšanas un patenta uzturēšanas process
2. pielikums. Izgudrojuma vienotības kritērija vērtēšanas piemēri
3. pielikums. Piemēri grozījumiem patenta pieteikumā
4. pielikums. Patenta pieteikuma piemērs

Patenta piešķiršanas procedūras kopsavilkums

Patenta piešķiršanas procedūra sastāv no šādiem posmiem (patentēšanas un patenta uzturēšanas procesa shematisku attēlojumu skatīt vadlīniju 1. pielikumā):

1. Pieteikuma iesniegšana

Pieteicējs iesniedz patenta pieteikumu, kas ietver iesniegumu, izgudrojuma aprakstu, pretenzijas, zīmējumus (ja nepieciešams), kopsavilkumu.

2. Formālā pārbaude

Tiek pārbaudīts, vai pieteikums atbilst formālajām prasībām.

3. Pieteikuma publikācija

Pieteikums tiek publiskots 18 mēnešus pēc pieteikuma vai prioritātes datuma.

4. Ekspertīze pēc būtības

Tiek vērtēta izgudrojuma atbilstība patentspējas kritērijiem (daļēji).

5. Lēmuma pieņemšana

Ja izgudrojums atbilst prasībām, tiek pieņemts lēmums par patenta piešķiršanu.

6. Publikācija un reģistrācija

Pēc maksas par patenta publikāciju un reģistrāciju samaksas ziņas par piešķirto patentu tiek ierakstītas patentu reģistrā un publicētas PV oficiālajā izdevumā. PV īpašniekam izsniedz patentu.

7. Patenta uzturēšana spēkā

Patenta īpašniekam jāveic ikgadējie maksājumi, lai uzturētu patentu spēkā.

Vispārīga informācija

1. Patenta pieteikuma iesniegšanas veidi

Patenta pieteikumu PV var iesniegt dažādos veidos. Visērtāk to ir izdarīt tiešsaistē, izmantojot PV nodrošinātos e-pakalpojumus. Ja pieteikumu nav iespējams aizpildīt un iesniegt tiešsaistē, tad to var nosūtīt uz PV e-pasta adresi pasts@lrpv.gov.lv vai oficiālo elektronisko adresi . Ja pieteikums netiek iesniegts tiešsaistē, tā sagatavošanai vēlams izmantot PV tīmekļvietnē pieejamās veidlapas un dokumentu parakstīt elektroniski. Pieteikumu sākotnēji var iesniegt arī papīra formā, ierodoties PV vai nosūtot pa pastu, tomēr 3 mēnešu laikā dokumenti būs jāiesniedz elektroniski rediģējamā formā.

2. Saziņa ar Patentu valdi

PV ar pieteicējiem pamatā sazinās elektroniski, izmantojot e-pastu. Nepieciešamības gadījumā saziņa notiek arī telefoniski. PV vienmēr sazinās ar pieteicēju, izmantojot to kontaktinformāciju, ko pieteicējs ir norādījis kā adresi saziņai, iesniedzot pieteikumu. Ja pieteicēja kontaktinformācija mainās, par to jāinformē PV, pretējā gadījumā PV turpinās sūtīt korespondenci uz sākotnēji norādīto adresi un tā var nesasniegt pieteicēju.

3. Maksājumu veikšana

Patentēšanas procedūra ir maksas pakalpojums. Apmaksāt PV pakalpojumus iespējams vairākos veidos:

a) vienlaikus ar pakalpojuma pieteikšanu tiešsaistē;

b) pēc pakalpojuma pieteikšanas, apmaksājot PV nosūtīto priekšapmaksas rēķinu;

c) pieprasot rēķinu konkrēta pakalpojuma veikšanai un tad veicot tā apmaksu.

Jāņem vērā, ka PV sniedz pakalpojumu pēc tam, kad maksa ir atzīta par saņemtu PV kontā Valsts kasē. Maksu apmēru un maksāšanas kārtību nosaka PV cenrādis.

4. Informācijas publiskošana

PV informāciju par patentu pieteikumiem un piešķirtajiem patentiem publisko PV oficiālajā izdevumā. Aktuālā informācija tiek publiskota un atspoguļota arī patentu reģistrā, kas tiek uzturēts elektroniskā veidā un ir pieejams PV tīmekļvietnē (Patentu un patentu pieteikumu datubāze). Ierakstam patentu reģistrā ir publiska ticamība.

5. Sankciju pārbaude

Lai novērstu iespējamos sankciju un sankciju apiešanas pārkāpumus, pamatojoties uz 2014. gada 31. jūlija Padomes Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, (turpmāk – Regula Nr. 833/2014), Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumu un Ministru kabineta 2024. gada 26. marta noteikumiem Nr. 184 "Starptautisko un nacionālo sankciju ierosināšanas un izpildes kārtība", PV veic visu patentu pieteicēju pārbaudi. Tiek pārbaudīts, vai patenta pieteicējs nav persona, kurai piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas, nav Krievijas valstspiederīgais, uz kuru neattiecas Regulas Nr. 833/2014 noteiktais izņēmums, nav juridiska persona ar adresi Krievijā un vai pieteicējs nav saistīts ar sankcionētu personu vai sankciju apiešanas gadījumu. Ja pārbaudes laikā tiek secināts, ka izpildās kāds no augstāk minētajiem gadījumiem, PV šādus patentu pieteikumus neizskata (jaunus pieteikumus uzskata par neiesniegtiem, pieteiktajiem – aptur lietvedību).

Pamatojoties uz 2024. gada 24. jūnija Padomes Regulas (ES) 2024/1745, ar ko groza Regulu Nr. 833/2014, 5.s panta 1. un 5. punktu, ikviens pieteicējs, kas ir fiziska persona, pēc PV lūguma iesniedz parakstītu apliecinājumu "Par Regulas 5.s panta piemērojamību" un, ja tas nepieciešams, pievieno uzturēšanās atļauju vai citus dokumentus, ko var pieprasīt PV. Tas nepieciešams, lai PV varētu pārliecināties, ka fiziskai personai nav piemērojamas Regulā Nr. 2024/1745 noteiktās sankcijas.

I. DAĻA. PATENTA PIETEIKUMA IESNIEGŠANA, FORMĀLO PRASĪBU PĀRBAUDE UN PIETEIKUMA SAGATAVOŠANA PUBLIKĀCIJAI (A PUBLIKĀCIJA)

1. Pieteikuma iesniegšana

1.1. Pieteikuma iesniedzēji

Patenta pieteikumu var iesniegt jebkura fiziska vai juridiska persona. Pieteikumu var iesniegt viena vai vairākas personas. Personas var būt no dažādām valstīm.

1.2. Pieteikuma obligātie un fakultatīvie dokumenti; kopā ar pieteikumu iesniedzamie dokumenti (PL 27. pants)

Katrs pieteikums satur iesniegumu, izgudrojuma aprakstu, pretenzijas, kopsavilkumu un, ja nepieciešams, zīmējumus. Atkarībā no izgudrojuma rakstura vai pieteicēja vēlmēm kopā ar pieteikumu jāiesniedz arī šādi dokumenti: prioritātes dokuments, izstāžu prioritātes dokuments, dokuments par bioloģiskā materiāla deponēšanu, nukleotīdu vai aminoskābju sekvenču saraksts, pilnvara (ja nepieciešama).
Iesniegtie dokumenti veido elektronisku patenta pieteikuma lietu, kurai tiek piešķirts numurs.

Lietas numurē to saņemšanas kārtībā; numurs sastāv no burtiem LVP un cipariem, kas norāda pieteikuma gadu un minētajā gadā iesniegtā pieteikuma kārtas numuru (piemēram, “LVP2026000001”). Ja iesniegtie dokumenti atbilst patenta pieteikuma prasībām, lietas numurs kļūst par pieteikuma numuru.

1.3. Dokumentu saņemšana un apstiprinājums

PV iespējami īsā laikā pēc patenta pieteikuma saņemšanas nosūta pieteicējam paziņojumu par saņemtajiem dokumentiem, to saņemšanas datumu, lietai piešķirto numuru, kā arī, ja nepieciešams, norāda trūkstošos dokumentus un to iesniegšanas termiņu.

2. Minimālās prasības pieteikuma datuma piešķiršanai

2.1. Sākotnējā pieteikuma izskatīšana un pieteikuma datuma piešķiršana (PL 28.2., 33. pants)

Pieteikuma datumam ir svarīga nozīme patenta pieteikuma un vēlāk patenta darbības laikā. Lai gan PV nepārbauda pieteikumu atbilstību novitātes un izgudrojuma līmeņa kritērijiem, pieteicējiem ir svarīgi zināt, ka pieteikuma datums ir robežšķirtne pretstatāmajiem informācijas avotiem, nosakot izgudrojuma novitāti un izgudrojuma līmeni. Ja būs strīds par piešķirta patenta atbilstību novitātes un izgudrojuma līmeņa kritērijiem, patentam varēs pretstatīt informāciju, kas bijusi publiski zināma pirms pieteikuma datuma.

Lai piešķirtu pieteikuma datumu, jābūt izpildītām vismaz šādām minimālajām prasībām:

a) jābūt norādei, ka tiek prasīts Latvijas patents; vēlams, aizpildīta tiešsaistes forma vai speciālā iesnieguma veidlapa (Iesniegums patenta piešķiršanai);

b) jābūt informācijai par pieteicēju, kas ļauj to identificēt un sazināties; ja ir vairāki pieteicēji, lai noteiktu pieteikuma datumu, pietiek ar informāciju par vienu no tiem; saziņas nolūkam pietiek ar šādu informāciju:

- pieteicēja vai pārstāvja adrese;
- e-pasta adrese un/vai oficiālā e-adrese;

c) jābūt tekstam, kas pirmšķietami atgādina izgudrojuma aprakstu, vai atsaucei uz kādu no iepriekšējiem (agrākiem) pieteikumiem.

Apraksta saturs šajā brīdī netiek rūpīgi pārbaudīts – pietiek, ka iesniegto dokumentu var uzskatīt par izgudrojuma aprakstu. Lai iegūtu pieteikuma datumu, nav nepieciešamas pretenzijas. Ja pieteikums tiek iesniegts bez pretenzijām, bet pārējās iepriekš minētās prasības ir izpildītas, PV paziņo par trūkumiem un norāda termiņu to novēršanai (PL 33.2. pants).

Ja apraksts ir iesniegts, atsaucoties uz iepriekš iesniegtu pieteikumu, pieteikuma datumu saskaņā ar PL 28.4. pantu piešķir, ja atsaucē ir ietverta šāda informācija:

a) iepriekšējā pieteikuma datums;

b) patentu iestāde, kurā tas tika iesniegts;

c) piezīme iesniegumā, ka šī norāde aizstāj aprakstu un zīmējumus.

2.2. Pieteikuma datuma piešķiršana

Izvērtējot iesniegtos pieteikuma dokumentus, piešķirtais pieteikuma datums ir datums, kad pieteikums atbilst vadlīniju 2.1. punktā minētajām prasībām, un ir:

a) saņemšanas datums PV vai

b) datums, ne vēlāk kā 2 mēnešu termiņā, kad pieteicējs ir novērsis visus trūkumus, kas minēti vadlīniju 2.3. punktā. Šajā gadījumā pieteicējs tiek informēts par pieteikuma iesniegšanas dienu un piešķirto pieteikuma datumu. Pieteikuma datums var tikt mainīts arī gadījumos, ja pieteicējs iesniedz trūkstošās apraksta daļas vai zīmējumus pēc pieteikuma iesniegšanas dienas (vadlīniju 2.4. punkts).

2.3. Trūkumi, kas neļauj piešķirt pieteikuma datumu (PL 33.2. pants)

Ja saņemtie dokumenti neliecina, ka tiek pieprasīts Latvijas patents vai tie nesatur daļu, ko varētu uzskatīt par izgudrojuma aprakstu, tad šos dokumentus nevar uzskatīt par pieteikumu un tiem nevar piešķirt pieteikuma datumu. PV to paziņo pieteicējam un uzaicina viņu novērst trūkumus 2 mēnešu laikā (termiņš nav pagarināms). Ja pieteicējs nenovērš trūkumus, viņu informē, ka iesniegtie dokumenti netiks izskatīti kā patenta pieteikums. Šādā gadījumā veiktie maksājumi, kas tika samaksāti, netiks atlīdzināti (PV cenrādis 4.6. punkts).

Gadījumā, ja informācija par pieteicēju nav pieejama vai esošā informācija neļauj PV sazināties ar pieteicēju, paziņojums netiek sniegts, jo to nav iespējams nosūtīt. Pieteikums tiek uzskatīts par neiesniegtu. Tomēr, ja pieteikuma iesniedzējs pats izlabo šo trūkumu 2 mēnešu laikā no dienas, kad saņemti oriģinālie dokumenti, tad par pieteikuma datumu nosaka dienu, kad izpildītas visas PL 28. panta prasības. Ja tas netiek izpildīts līdz šī termiņa beigām, pieteikums netiek uzskatīts par iesniegtu un pieteicējam visi dokumenti jāiesniedz atkārtoti.

2.4. Vēlāka trūkstošo zīmējumu vai trūkstošo apraksta daļu iesniegšana (PL 33.4. pants)

Ja PV, lemjot par pieteikuma datuma piešķiršanu, konstatē, ka trūkst kādas apraksta daļas vai zīmējuma, uz kuru ir atsauce aprakstā, tā uzaicina pieteicēju iesniegt trūkstošās daļas 2 mēnešu laikā no paziņošanas. Ja pieteicējs neatbild uz šo uzaicinājumu un neiesniedz trūkstošās daļas noteiktajā termiņā, uzskata, ka visas atsauces uz trūkstošajām daļām ir svītrotas. Ja pieteicējs trūkstošās apraksta daļas vai zīmējumus iesniedz atbilstoši šajā punktā minētajai procedūrai, par pieteikuma datumu nosaka dienu, kad trūkstošās daļas ir saņemtas PV. Pieteicēju informē par jauno pieteikuma datumu.

2.5. Vēlāka trūkstošo daļu vai zīmējumu iesniegšana, ja pieteikumam ir prasīta prioritāte (PL 33.5. pants)

Ja pieteikumā trūkst apraksta daļas vai zīmējumu, pieteikuma datumu nemaina, ja ievēroti šādi nosacījumi:

a) trūkstošās daļas ir iesniegtas vadlīniju 2.4. punktā minētajā termiņā;

b) pieteikumam ir pieprasīta prioritāte;

c) pieteicējs informē, ka pieprasītās prioritātes pieteikums pilnībā satur vēlāk iesniegtās daļas;

d) pieteikumā minētā prioritātes pieteikuma kopija ir iesniegta PL 29.3. pantā noteiktajā termiņā;

e) ja prioritātes dokuments nav latviešu valodā, PV nepieciešamības gadījumā var prasīt noteiktā termiņā iesniegt tā tulkojumu latviešu valodā.

Ja minētie nosacījumi netiek izpildīti, vēlāk iesniegtās daļas tiek uzskatītas par neiesniegtām un atsauces uz tām pieteikumā svītro saskaņā ar PL 33.6. pantu. Šajā gadījumā pieteikuma datums nemainās, bet novēloti iesniegtās daļas neiekļauj pieteikumā.

2.6. Pieteikuma atsaukšana, ja vēlu iesniegts zīmējums vai trūkst apraksta daļas

Ja pieteicējs iesniedz trūkstošās apraksta daļas vai zīmējumus un nav prasīta agrāka pieteikuma prioritāte, PV paziņo pieteicējam jauno pieteikuma datumu. Viena mēneša laikā pēc šā paziņojuma saņemšanas pieteicējs var atsaukt šīs vēlāk iesniegtās daļas iekļaušanu pieteikumā (PL 33.4. pants), un, ja viņš to dara, uzskata, ka pieteikumam nav piešķirts jauns pieteikuma datums, un visas atsauces uz trūkstošo apraksta daļu vai zīmējumu svītro. PV par to informē pieteicēju.

Ja atsauci uz trūkstošo zīmējumu, piemēram, "sk. 4. zīm.", uzskata par svītrotu, tad tehnisko informāciju šādā atsaucē, kurai joprojām ir nozīmīga loma, var paturēt pieteikumā bez atsauces, piemēram, "Skatīt 4. zīm., šļirce (1), kas satur virzuli (2)" kļūst par "šļirce, kas satur virzuli".

3. Formālās prasības (PL 34. pants)

3.1. Pamatprasības

Formālās prasības attiecas uz:

a) iesniegumu patenta piešķiršanai (skatīt vadlīniju 3.3. punktu);

b) parakstiem (skatīt vadlīniju 3.3. punktu);

c) prioritātes pieprasīšanu (skatīt vadlīniju 3.4.–3.7. punktu);

d) izstādes prioritātes pieprasīšanu (skatīt vadlīniju 3.9. punktu);

e) izgudrotāju norādīšanu (skatīt vadlīniju 3.10. punktu);

f) pārstāvību (skatīt vadlīniju 3.11. punktu);

g) pieteikuma noformējumu (skatīt vadlīniju 3.12. punktu);

h) kopsavilkumu (skatīt vadlīniju 8. punktu);

i) tulkojumiem, ja tādi nepieciešami (skatīt vadlīniju 9. punktu);

j) vismaz vienas pretenzijas esamību (skatīt vadlīniju 6. punktu);

k) maksājumu par pieteikuma iesniegšanu.

3.2. Papildprasības

Papildus iepriekš minētajam īpašos gadījumos pārbauda arī:

a) izgudrojuma nosaukumu (MK noteikumu Nr. 224 5.1. punkts) (skatīt vadlīniju 4. punktu);

b) samaksu par pretenzijām, kuras seko pēc 10. pretenzijas (PL 28.6[1]. pants) (skatīt vadlīniju 6. punktu);

c) informāciju par bioloģisko materiālu, ja patenta pieteikums iesniegts saskaņā ar PL 28.7. pantu (skatīt vadlīniju 10.2. punktu);

d) nukleotīdu un aminoskābju sekvenču pieraksta atbilstību MK noteikumu Nr. 224 5.7. punktam (skatīt vadlīniju 10.2. punktu).

3.3. Iesniegums patenta piešķiršanai (RĪIPL 13., 14., 15. pants)

Iesniegumu patenta piešķiršanai visērtāk aizpildīt tiešsaistē, izmantojot e-pakalpojumu. Ja iesniegumu iesniedz citā veidā, tam izmanto attiecīgo PV veidlapu (Iesniegums patenta piešķiršanai). Iesnieguma veidlapa ir pieejama PV mājaslapā, un tā ir aizpildāma elektroniski. Tomēr sākotnēji iesniegumu var rakstīt arī brīvā formā. Šādā gadījumā iesniegumam jāsatur nepieciešamā informācija, lai varētu saprast, ka tiek lūgts Latvijas patents, izgudrojuma nosaukums, pieteicēja identifikācija, adrese sarakstei. Ja iesniegums ir brīvā formā, PV paziņo pieteicējam, ka iesniegums jāaizstāj ar aizpildītu oficiālo veidlapu, un sniedz informāciju par šīs veidlapas iegūšanas iespējām un citām prasībām.

Informācijā par pieteicēju norāda pieteicēja nosaukumu (fiziskai personai vārds un uzvārds), adresi, ietverot valsti, kurā atrodas viņa dzīvesvieta vai galvenā uzņēmējdarbības vieta. Ja pieteikumu iesniedz vairāki pieteicēji, šī informācija sniedzama par visiem. Ja attiecīgajā pamatveidlapas ailē informācijai par visiem pieteicējiem nav vietas, izmanto papildlapu. Pieteicēji (fiziskas vai juridiskas personas), kuru dzīvesvieta vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Latvija un kurus nepārstāv profesionāls patentpilnvarnieks, kā adresi sarakstei var norādīt jebkuru adresi Latvijā, kur tos sasniedz PV sūtītā informācija.

Iesniegumu paraksta pieteicējs. Ja ir vairāki pieteicēji, tie visi paraksta iesniegumu. Iesniegumu var parakstīt arī profesionāls patentpilnvarnieks patentu jomā, kas būs arī pieteikuma pārstāvis. Ja ir iecelts cits pārstāvis, kas nav profesionāls patentpilnvarnieks, tad iesniegumam jāpievieno pilnvara pārstāvībai patentu piešķiršanas procedūrā PV, ko ar parakstu apstiprina pieteikuma pieteicējs.

3.4. Prioritātes pieprasīšana (PL 29. pants)

Gadījumos, kad iesniegtais patenta pieteikums nav pirmais pieteikums uz konkrēto izgudrojumu, katram nākamajam pieteikumam uz šo izgudrojumu var prasīt noteikt pirmā pieteikuma iesniegšanas datumu par konkrētā pieteikuma prioritātes jeb pieteikuma datumu (prioritātes datums aizstāj pieteikuma datumu izgudrojuma patentspējas izvērtēšanā). Patenta pieteicējs savam pieteikumam var prasīt agrāk iesniegta patenta pieteikuma prioritāti, ja:

a) agrākais pieteikums bijis iesniegts kādā Parīzes konvencijas, Pasaules Tirdzniecības organizācijas dalībvalstī vai jebkurā citā valstī vai valstu savienībā, ar kuru Latvija ir noslēgusi vienošanos par prioritātes tiesību atzīšanu, un atbilst prioritātes tiesībām saskaņā ar PL 29. pantu Saraksts ar valstīm, kas ir Parīzes konvencijas dalībvalstis, ir publicēts Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (turpmāk – WIPO) mājaslapā (www.wipo.int). Saraksts ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas dalībvalstīm pieejams šīs organizācijas mājaslapā (www.wto.org). Šie saraksti tiek regulāri atjaunināti;

b) patenta pieteikuma pieteicējs ir agrākā pieteikuma pieteicējs vai tā tiesību pārņēmējs;

c) patenta pieteikums iesniegts 12 mēnešu laikā pēc agrākā (pirmā) pieteikuma iesniegšanas; un

d) patenta pieteikums attiecas uz to pašu izgudrojumu, kas ir aprakstīts agrākajā pieteikumā.

Agrākais pieteikums, kas minēts a) punktā, var būt patenta pieteikums vai lietderīgā modeļa reģistrācijas pieteikums. Prioritāte tiesības, pamatojoties uz dizainparauga pieteikumu, netiek atzītas.

Ja pieteicējs nav agrākā pieteikuma pieteicējs, bet tā tiesību pārņēmējs, tiesību nodošana jāveic pirms pieteikuma iesniegšanas Latvijā, un tiesību nodošanai jāatbilst agrākā pieteikuma valsts normatīvajiem aktiem. Pierādījumus par tiesību nodošanu var iesniegt pēc pieteikuma datuma. Tomēr, ja patenta pieteikumu kopīgi iesniedz agrākais pieteicējs un tagadējais pieteicējs, tiesību nodošana nav jāveic.

3.5. Vairākas prioritātes (PL 29.4. pants)

Pieteicējs var prasīt vairāk nekā viena agrāka pieteikuma prioritāti, pamatojoties uz iepriekšējiem patentu pieteikumiem vienā vai dažādās valstīs. Ja tiek prasītas vairākas prioritātes, termiņi, kas tiek aprēķināti no prioritātes datuma, sākas no agrākā prioritātes datuma, tāpēc Latvijas patenta pieteikums jāiesniedz 12 mēnešu laikā no agrākā prioritātes datuma.

3.6. Prioritātes deklarēšana (PL 29.3. pants)

Pieteicējs, kas prasa savam Latvijas patenta pieteikumam agrāka pieteikuma prioritāti, iesnieguma veidlapā aizpilda sadaļu par prioritāti, norādot:

a) agrākā pieteikuma datumu;

b) valsti, kurā agrākais pieteikums tika iesniegts;

c) agrākā pieteikuma numuru.

Informāciju par prioritātes prasīšanu vēlams iesniegt, iesniedzot patenta pieteikumu. Termiņš prioritātes dokumenta iesniegšanai ir tāds pats kā termiņš prioritātes prasības iesniegšanai. Līdz ar to, ja:

a) pieteicējs noteiktajā laikā iesniedz apliecinātu kopiju un

b) tajā ir konstatējams prioritātes datums un pieteikuma numurs,

prioritātes prasība ir izpildīta.

Lai gan prioritātes prasību vēlams iesniegt vienlaikus ar patenta pieteikuma iesniegšanu, to var izdarīt vēl 16 mēnešu laikā no agrākā prioritātes datuma. Proti, iepriekš minētos datus un kopijas var iesniegt līdz pat 16 mēnešu termiņa beigām kopš agrākās prasītās prioritātes. Ja prioritātes prasība ir iesniegta pēc patenta pieteikuma

iesniegšanas dienas un rada izmaiņas agrākajā prioritātes datumā, 16 mēnešu periods tiek aprēķināts no šī izmainītā agrākās prioritātes datuma. Šajā gadījumā, ja pieteicējs ir nokavējis kādas darbības izpildes termiņu, nevar prasīt lietvedības turpināšanu saskaņā ar PL 45.4. pantu

3.7. Agrākā pieteikuma kopija (prioritātes dokuments) (PL 29.3. pants)

Agrākā pieteikuma, kura prioritāte tiek prasīta, kopija (prioritātes dokuments) papīra formā jāiesniedz līdz 16. mēneša beigām, skaitot no prioritātes datuma. Ja tiek prasītas vairākas prioritātes, tad iepriekš minētais termiņš sākas no agrākā prioritātes datuma. Kopijai jābūt sertificētai, norādot, ka tā ir precīza iepriekšējā pieteikuma kopija. Šādus dokumentus parasti izsniedz citu valstu patentu iestādes vai starptautiskās patentu organizācijas, tās arī apliecina pieteikuma iesniegšanas datumu. Tās valsts pieteicējs, kura ir pievienojusies WIPO digitālās piekļuves pakalpojuma (WIPO DAS) sistēmai, prioritātes dokumentus var iesniegt caur šo sistēmu, patenta pieteikuma iesniegumā norādot WIPO DAS piešķirto piekļuves kodu. Latvija ir pievienojusies WIPO DAS sistēmai.

3.8. Prioritātes pieteikuma tulkošana (PL 29.7. pants)

Ja pieteikums, kura prioritāte tiek prasīta, ir nepieciešams tiesai vai, lai sniegtu atzinumu tiesai par pieteiktā patenta pieteikuma patentspēju, PV saskaņā ar PL 29.7. pantu prasa noteiktā termiņā iesniegt šī dokumenta tulkojumu latviešu valodā atbilstoši PL 28.5. pantam.

3.9. Izstādes prioritāte (PL 6.2. pants)

Ja pieteicējs, iesniedzot pieteikumu, norāda, ka tajā izklāstītā izgudrojuma priekšmets ir bijis izstādīts oficiālā vai oficiāli atzītā starptautiskā izstādē, kas organizēta saskaņā ar Starptautisko izstāžu konvenciju, tam 4 mēnešu laikā jāiesniedz šo faktu apliecinošs dokuments. Apliecinošais dokuments ir:

a) izsniegts attiecīgajā izstādē, un to izdevusi persona, kas atbild par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību minētās izstādes darbības laikā;

b) norāde, ka izgudrojums tika izstādīts izstādē;

c) norādīts izstādes atklāšanas datums un izgudrojuma pirmās publiskošanas datums, ja tas atšķiras no izstādes atklāšanas dienas datuma;

d) pievienota informācija par izgudrojuma identifikāciju, kas apstiprina tā autentiskumu iepriekšminētajā izstādē.

3.10. Izgudrotāju norādīšana (PL 14. pants)

Katru izgudrojumu rada viena vai vairākas fiziskas personas – izgudrotāji. Iesniegumā norāda visus patiesos izgudrotājus. Ja pieteicējs ir arī izgudrotājs, veic atzīmi pie attiecīgā lodziņa. Veicot attiecīgu atzīmi iesniegumā, "Izgudrotājs" var atteikties no tiesībām tikt minētam kā izgudrotājam publicētajā patenta pieteikumā (A publikācija) un patentā (B publikācija). Šādā gadījumā viņa vārds neparādās publikācijās un patenta reģistra publiskajos datos (tiešsaistes datubāzē). Atzīme par izgudrotāja atteikšanos tikt minētam veicama pirms pieteikuma publikācijas. Izgudrotāja vārda nenorādīšana publiskajos datos neietekmē citas izgudrotāja tiesības.

3.11. Pārstāvība (RĪIPL 116., 117., 118. pants)

Pieteicēju, kas nav Latvijas fiziska vai juridiska persona, procedūrās PV var pārstāvēt tikai profesionālais patentpilnvarnieks; profesionālajam patentpilnvarniekam nav nepieciešama pilnvara. Ja pieteicēju, kas ir Latvijas juridiska persona, pārstāv tās darbinieks, tā pilnvarojumam jāatbilst RĪIPL noteikumiem.

Tikai ar profesionāla patentpilnvarnieka starpniecību procedūrās PV un Apelācijas padomē ir tiesīga piedalīties:

a) fiziskā persona, kurai Latvijā nav deklarētās dzīvesvietas un kurai Latvijā nepieder uzņēmums;

b) juridiskā persona, kuras juridiskā adrese ir ārvalstī un kurai Latvijā nepieder uzņēmums.

3.12. Pieteikuma noformējums

Pieteikumam tehniski jāatbilst PL un MK noteikumiem Nr. 224. Pareizi noformēta izgudrojuma apraksta, pretenziju, kopsavilkuma un zīmējumu paraugu skatīt vadlīniju 4. pielikumā.

4. Izgudrojuma nosaukums (MK noteikumu Nr. 224 6. punkts)

Patenta pieteikuma iesniegumā norāda izgudrojuma nosaukumu latviešu valodā un, vēlams, arī angļu valodā. Izgudrojuma nosaukums ir pietiekami īss un konkrēts, lai identificētu izgudrojuma objektu, un tam nevajadzētu saturēt izdomātus vārdus. Tāpēc ieteicams ņemt vērā sekojošo:

a) nav ieteicams lietot personvārdus, izdomātus nosaukumus, vārdu "patents" vai līdzvērtīgus vārdus, kas nav tehniska rakstura un neļauj identificēt izgudrojumu;

b) nelieto saīsinājumu "u.c.", jo tas ir neskaidrs, tas jāaizstāj ar norādi, kas konkrēti ar to domāts;

c) tikai vārdi, piemēram, "metode", “paņēmiens”, "aparāts", "ķīmisks savienojums" vai līdzīgi vispārīgi nosaukumi bez papildu precizējuma, neatbilst nosacījumam, ka nosaukums skaidri izklāsta izgudrojuma tehnisko raksturu;

d) nav ieteicams lietot arī komercnosaukumus vai preču zīmes.

Izgudrojuma nosaukumu galīgajā redakcijā nosaka eksperts, sagatavojot pieteikuma akceptu. Eksperts izvēlas tādu nosaukumu, kas visprecīzāk atspoguļo izgudrojuma būtību. Līdz ar to patenta pieteicējs kopā ar pieteikuma akceptu tiek informēts par nosaukumu, kas tiks publicēts A publikācijā. Izgudrojuma nosaukumam nav juridiskas nozīmes.

5. Izgudrojuma apraksts (MK noteikumu Nr. 224 5.–8. punkts)

Izgudrojuma aprakstam izvirzītās formālās prasības ir ietvertas MK noteikumu Nr. 224 III nodaļā.

Aprakstam jābūt tik skaidram un pilnīgam, lai lietpratējs varētu attiecīgo izgudrojumu īstenot. Par lietpratēju tiek uzskatīta nosacīta persona, kurai ir nepieciešamās zināšanas atbilstošajā tehnikas nozarē tādā apjomā, kas atbilst priekšstatam par tehnikas līmeni PL izpratnē. Tiek pieņemts, ka lietpratēja rīcībā ir vispārlietoti tehniskie līdzekļi un, ja nepieciešams, iespēja veikt eksperimentālos darbus izgudrojuma īstenošanai.

Izgudrojuma apraksts satur šādas sadaļas norādītajā secībā:

a) izgudrojuma nosaukums, kas īsi (līdz 10 vārdiem) definē izgudrojuma objektu un sakrīt ar iesniegumā norādīto izgudrojuma nosaukumu;

b) norāde uz tehnikas nozari, uz ko attiecas izgudrojums;

c) īsi aprakstīts pieteicējam zināmais tehnikas līmenis (izgudrojuma objektam tuvākie risinājumi, kas jau ir zināmi, vēlams, ar atsaucēm uz informācijas avotiem), kas attiecas uz izgudrojumu un var palīdzēt to labāk izprast (sadaļas nosaukums "Zināmais tehnikas līmenis");

d) tehniskās problēmas un izgudrotā risinājuma koncentrēts izklāsts (sadaļas nosaukums "Izgudrojuma mērķis un būtība");

e) zīmējumu saraksts (ja izgudrojuma būtības atklāsmei pievienoti zīmējumi; nav obligāti);

f) detalizēti izklāstīts viens vai vairāki izgudrojuma īstenošanas piemēri, aprakstot arī to iespējamo rūpnieciskās izmantošanas veidu. Izgudrojuma īstenošanas piemērs šajā gadījumā ir viens vai vairāki tā tehniskā izpildījuma piemēri (kā izgudrojums tiek tehniski īstenots, kādi ir izgudrojuma objekta galvenie elementi, to savstarpējais novietojums un mijiedarbība, kādi ir paņēmiena soļi, to secīga izpilde un veicamās darbības), nevis varianti, kā izgudrojums varētu tikt pielietots (sadaļas nosaukums "Izgudrojuma īstenošanas piemēri");

g) ja atbilst izgudrojuma satura aprakstam – nukleotīdu vai aminoskābju sekvences saskaņā ar pieteikuma datumā spēkā esošā WIPO standarta "Nukleotīdu un aminoskābju sekvenču sarakstu attēlojums patentu pieteikumos" prasībām.

Detalizētas izgudrojuma apraksta saturiskās prasības ir izklāstītas šo vadlīniju II. daļā.

6. Pretenzijas (PL 27.1.3. pants, MK noteikumu Nr. 224 9. – 17. punkts)

Pretenzijas ir patentējamā izgudrojuma juridiskā definīcija. Tām jābūt īsi formulētām, kodolīgām. Katra pretenzija ir jāformulē kā viens teikums. Pretenzijas raksturo izgudrojumu ar tā būtiskajām tehniskajām pazīmēm (elementiem). Pieteikuma datuma

noteikšanas vajadzībām nav nepieciešams, lai patenta pieteikums saturētu pretenzijas. Taču saskaņā ar PL 27.1.3. pantu vismaz vienai pretenzijai pieteikumā jābūt, tādēļ to var iesniegt vēlāk. Pieteicējs to var izdarīt pats pēc savas iniciatīvas, tomēr, ja viņš to neizdara, tad, ievērojot PL 34.3. pantu, PV nosaka 3 mēnešu termiņu šā trūkuma novēršanai. Ja pieteikums ir iesniegts ar atsauci uz iepriekšēju pieteikumu, pieteicējs var izmantot tajā minētās pretenzijas. Taču arī šajā gadījumā viņam tās jāiesniedz noformētas uz atsevišķām lapām saskaņā ar MK noteikumu Nr. 224 IV nodaļu.

Šie nosacījumi attiecas arī uz nodalītā pieteikuma iesniegšanu, ievērojot PL 37.2. pantu. Papildus maksai par patenta pieteikuma, kas satur vairāk nekā 10 pretenzijas, iesniegšanu jāmaksā papildu maksa par visām pretenzijām, kas seko pēc 10. pretenzijas. Šī papildu pretenziju maksa ir jāsamaksā vienlaikus ar pieteikuma maksu vai 1 mēneša laikā pēc pieteikuma iesniegšanas. Ja pretenziju maksa noteiktajā termiņā nav samaksāta, tiek nosūtīts paziņojums par termiņa neievērošanu. Minēto maksu var samaksāt 1 mēneša laikā no šī paziņojuma paziņošanas. Ja pretenziju maksa nav samaksāta arī šajā termiņā, attiecīgās pretenzijas tiek uzskatītas par neiesniegtām.

7. Zīmējumi (MK noteikumu Nr. 224 18.–19., 24.–25. punkts)

Zīmējumiem izvirzītās prasības un to iesniegšanas forma izklāstīta MK noteikumu Nr. 224 V nodaļā un 24.–25. punktā. Zīmējums (tai skaitā fotogrāfija vai telpisks attēls) satur grafisko materiālu, kas nepieciešams, lai izprastu izgudrojuma un patenta pretenziju būtību. Zīmējumā var būt attēlots, piemēram, ierīces kopskats un cits skats, blokshēma, elektrisko ķēžu shēma vai diagramma, aminoskābju un nukleotīdu sekvences grafisks materiāls. Tabulas, kā arī ķīmiskas vai matemātiskas formulas netiek uzskatītas par zīmējumiem.

Zīmējumus izstrādā šādi:

a) zīmējumus secīgi numurē (1. zīm., 2. zīm.);

b) zīmējumi nesatur paskaidrojumus, izņemot atsevišķu vārdu vai vārdus, kad tas ir nepieciešams (piemēram, "ūdens", "tvaiks", "atvērt", "aizvērt", "daļa AB"). Ja zīmējumā attēlotas elektriskās ķēdes vai blokshēmas, pieļaujami īsi paskaidrojumi labākai zīmējuma izpratnei;

c) zīmējumus veido ar noturīgām, pietiekami blīvām, vienveidīgi biezām un izteiktām līnijām. Zīmējumi var būt gan melnbalti, gan krāsaini. Šķērsgriezumus atzīmē ar slīpu paralēlu līniju svītrojumu, kas netraucē galveno līniju un uzrakstu skaidru redzamību. Visiem cipariem, burtiem un norādes līnijām zīmējumā jābūt vienkāršām un skaidrām. Ciparus un burtus neliek iekavās, apļos vai pēdiņās. Numuru un burtu augstums zīmējumos nedrīkst būt mazāks par 0,32 cm;

d) zīmējumu var iesniegt arī kā fotogrāfiju, tajā atspoguļojot tikai izgudrojuma objektu.

Vienā lapā var būt vairāki zīmējumi. Jāievēro, ka zīmējumu lapām ir atsevišķa numerācija.

8. Kopsavilkums (MK noteikumu Nr. 224 20., 21. punkts)

Katrs patenta pieteikums satur kopsavilkumu. Kopsavilkuma saturu nosaka MK noteikumu Nr. 224 20. punkts. Lēmumu par kopsavilkuma saturu pieņem eksperts. Kopsavilkumā norāda tehnikas nozari, uz kuru attiecas izgudrojums. Īsi formulē tehniskās problēmas un risinājumus, kas atspoguļo izgudrojuma būtību. Norāda uz izgudrojuma galvenajiem izmantošanas veidiem. Kopsavilkuma apjoms vēlams līdz 150 vārdiem.

Bieži novērota šāda kļūda: kopsavilkumā iekļauta reklāmas rakstura informācija par izgudrojuma sniegtajiem efektiem, bet nav atspoguļotas tehniskās pazīmes.

Rakstot kopsavilkumu, jāievēro šādi nosacījumi:

a) īsi jāraksturo joma, kurai atbilst izgudrojums (piemēram, “Izgudrojums attiecas uz dabīgu augu vielu kompozīcijām alerģijas ārstēšanai”, “Izgudrojums attiecas uz būvniecības paneļu ražošanu no kompozītmateriāliem”);

b) jāievieto izgudrojumu raksturojošās pazīmes (piemēram, “Skābpiena izstrādājums satur *L. heveticus* celmu X”, “Pārnēsājamam podiņam ir salocīta kartona malas, kas lietošanas stāvoklī piestiprinātas pie pamatnes, kas nelietošanas laikā veido kārbas apakšu, bet virspusi veido kārbas vāks”);

c) var pievienot teikumu par lietojuma veidiem vai iegūstamajiem efektiem, ja tas ir noderīgi izgudrojuma tehnisko parametru labākai izpratnei (piemēram, “Iegūtais mineralizētais ūdens ir paredzēts aknu un nieru mazspējas slimniekiem”).

Tā kā ziņas par patentu pieteikumiem un patentiem, tajā skaitā kopsavilkums, tiek ievietotas EPI datubāzē *Espacenet* (www.espacenet.com), tad patenta pieteicējiem, ja viņi vēlas, lai informācija par viņu izgudrojumu būtu starptautiski pieejama, ir iespēja kopā ar patenta pieteikuma kopsavilkumu iesniegt arī kopsavilkuma tulkojumu angļu valodā. Eksperts pārbauda kopsavilkuma tulkojuma atbilstību latviskajam kopsavilkuma tekstam. Ja kopsavilkums angļu valodā nav iesniegts, eksperts nosūta paziņojumu, ietverot tajā kopsavilkuma tekstu latviešu valodā, un nosaka termiņu tulkojuma iesniegšanai. Ja tulkojums angļu valodā netiek iesniegts, patenta pieteikuma publikācijā ietver kopsavilkumu tikai latviešu valodā.

9. Pieteikuma tulkošana (PL 28.5., 29.7. pants)

Ir 2 gadījumi, kad ir nepieciešams iesniegtā patenta pieteikuma tulkojums latviešu valodā:

a) patenta pieteikums nav iesniegts latviešu valodā PL 28.5. pants;

b) prioritātes pieteikums nav iesniegts latviešu valodā PL 29.7. pants.

Abos gadījumos pieteikuma tulkojums latviešu valodā jāiesniedz PV 2 mēnešu laikā. a) gadījumā, ja tulkojums netiek iesniegts norādītajā termiņā, pieteikumu uzskata par atsauktu. b) gadījumā tulkojums jāiesniedz tikai pēc PV pieprasījuma.

10. Īpašie gadījumi

10.1. Nodalītais pieteikums (PL 31., 36.2., 37.2. pants)

Ikvienu izskatīšanā esošu Latvijas patenta pieteikumu var sadalīt vairākos pieteikumos. Pieteikumu, no kura tiek nodalīts jauns pieteikums, parasti sauc par “mātes pieteikumu”. Nodalītais pieteikums saglabā to pašu pieteikuma datumu kā mātes pieteikums, un jebkura mātes pieteikuma prioritāte attiecas arī uz nodalīto pieteikumu. Vienam mātes pieteikumam var būt vairāki nodalītie pieteikumi. Nodalītais pieteikums jāiesniedz līdz datumam, kad tiek publicēts PV paziņojums par patenta piešķiršanu

saskaņā ar PL 38.1. pantu, un tas nevar saturēt informāciju, kas nav iekļauta mātes pieteikumā. Nevar iesniegt nodalīto pieteikumu, ja mātes pieteikums ir noraidīts. Nodalīto pieteikumu var iesniegt tikai mātes pieteikuma pieteicējs.

10.2. Pieteikumi, kas attiecas uz bioloģisko materiālu (PL 28.7. pants)

a) Izziņa par bioloģiskā materiāla deponēšanu:

Ja izgudrojums paredz publiski nepieejama bioloģiska materiāla izmantošanu, vienlaikus ar pieteikumu iesniedz izziņu par bioloģiskā materiāla deponēšanu kādā no starptautiski atzītiem depozitārijiem saskaņā ar Budapeštas līgumu. Par bioloģisko materiālu uzskata tādus objektus kā mikroorganismu celmi, audu vai šūnu kultūras. Starptautiski atzīto depozitāriju sarakstu un to depozītu pieņemšanas noteikumus skatīt wipo.int/treaties/ne/registration/budapest. Deponēšanu veic pirms pieteikuma iesniegšanas.

b) Nukleotīdu vai aminoskābju sekvences:

Ja izgudrojums attiecas uz nukleotīdu vai aminoskābju sekvencēm, kas nav publiski zināmas, šīs sekvences izgudrojuma aprakstā un pretenzijās attēlo atbilstoši nozarē vispārpieņemtajiem standartiem. Nukleotīdu vai aminoskābju sekvences vienkāršota saraksta veidā ievieto izgudrojuma apraksta beigās, norādot sekvences nosaukumu (piemēram, SEQ ID NO: 1), garumu, tipu (piemēram, DNS, RNS, proteīns) un pašu sekvenci. Papildus iesniedz atsevišķu datni *xml* vai *txt* formātā ar visu izgudrojuma sekvenču attēlojumu saskaņā ar WIPO standarta ST.26 prasībām. Garākas nukleotīdu vai aminoskābju sekvences var attēlot tikai atsevišķajā datnē, izgudrojuma apraksta beigās ievietojot sekvences nosaukumu, garumu, tipu un atsauci uz minēto datni.

Atsevišķās datnes sagatavošanai un sekvenču attēlošanai izmanto programmatūru, kas atbilst aktuālajam WIPO standartam. Pašreiz sekvenču saraksta sagatavošanai ir izmantojams bezmaksas rīks "WIPO Sequence".

10.3. Izgudrojumi, kas skar valsts aizsardzības intereses (PL 11. pants)

Ja eksperts uzskata, ka pieteikumā aprakstītais izgudrojums var skart valsts aizsardzības intereses, tad tas tiek pārsūtīts Aizsardzības ministrijai, kas lemj, vai tam piešķirams

slepena izgudrojuma statuss. Ja Aizsardzības ministrija izgudrojumu atzīst par slepenu, tad pieteikuma izskatīšana notiek saskaņā ar PL 11. pantu.

11. Pieteikuma klasificēšana (PL 38.2.3. pants)

Eksperts pieteikumu klasificē, piešķirot tam Starptautiskās patentu klasifikācijas (IPC, angliski *International Patent Classification*) indeksus un Kooperatīvās patentu klasifikācijas (CPC, angliski *Cooperative Patent Classification*) indeksus. Pieteikums tiek klasificēts atbilstoši tā tehniskajai būtībai. Vienam pieteikumam var būt vairāki klasifikācijas indeksi. Pieteikums tiek klasificēts, balstoties uz pretenzijās definēto izgudrojumu. Klasifikācijas indeksi izgudrojumiem tiek piešķirti, lai atvieglotu meklējumu veikšanu un izgudrojumus sadalītu pa jomām.

12. Pieteikuma akcepts un publikācija (PL 34.1., 35.1. pants)

PV 3 mēnešu laikā no dienas, kad iesniegts patenta pieteikums, pārbauda patenta pieteikuma atbilstību formālajām prasībām un sagatavo publicēšanai kopsavilkumu. Ja pieteikums atbilst formālajām prasībām saskaņā ar PL 34. pantu, PV nosūta pieteicējam paziņojumu par pieteikuma akceptu.

Pieteikumu publicē pēc 18 mēnešiem no pieteikuma datuma vai, ja ir pieprasīta prioritāte, no agrākā prioritātes datuma (PL 35.1. pants). Pēc pieteicēja pieprasījuma pieteikumu var publicēt agrāk, ja ir izpildītas visas iepriekšminētās prasības un pieteicējam ir nosūtīts pieteikuma akcepts. Pēc pieteicēja iesnieguma par patenta pieteikuma paātrinātu publiskošanu PV pieteikumu publicē 6 mēnešu laikā no minētā iesnieguma saņemšanas. Paātrinātu pieteikuma publikāciju pieprasīt nav ieteicams, ja pieteicējs ir lūdzis veikt patentmeklējumu EPI, kā arī tad, ja ir nodoms patentēt izgudrojumu vēl citās valstīs. Publikācija ietver PL 35.2.–35.3. pantā minētās ziņas.

Ja pieteikums ir atsaukts vai noraidīts, to nepublicē.

II. DAĻA. PIETEIKUMA EKSPERTĪZE UN PATENTA PUBLIKĀCIJA (B PUBLIKĀCIJA)

1. Pieteikuma izskatīšana pēc būtības (PL 37. pants) – vispārējie principi

PV eksperts vērtē iesniegtā patenta pieteikuma pretenziju vai pretenzijas, aprakstu un zīmējumus. Tiek vērtēts teksts (izgudrojuma apraksts, pretenzijas, zīmējumi), kuru iesniedzis pieteicējs.

Pieteikuma izskatīšanu pēc būtības eksperts sāk iespējami īsākajā laikā pēc patenta pieteikuma publikācijas (A publikācijas).

Patenta pieteikuma izvērtēšanas gaitā pārbauda:

a) izgudrojuma objekta patentējamību jeb patentspēju ierobežotā apjomā, nepārbaudot tā atbilstību novitātes un izgudrojuma līmeņa prasībām;

b) pretenziju un apraksta pilnīgumu un skaidrību;

c) pretenziju pamatotību aprakstā;

d) izgudrojuma atbilstību zinātniski pamatotiem dabas likumiem;

e) pretenziju un apraksta atbilstību vienotības kritērijam;

f) patenta pieteikuma grozījumu pieļaujamību, ja pieteicējs tādus ir prasījis vai veicis pēc eksperta pieprasījuma;

g) neuzmanības un pārrakstīšanās kļūdas.

Pēc vispusīgas patenta pieteikuma analīzes, eksperts sagatavo paziņojumu, kurā ar atsaucēm uz normatīvajiem aktiem prasībām norāda uz konkrētām nepilnībām un neatbilstībām patenta pieteikumā. Paziņojumu ar norādēm uz trūkumiem nosūta elektroniski uz e-pasta adresi, kas tika norādīta kā adrese saziņai, iesniedzot patenta pieteikumu.

Ja nepieciešams, eksperts var mainīt izgudrojuma nosaukumu un klasifikācijas indeksu.

Ja pieteicējs nav izpildījis prasības par izgudrojuma vienotību, turpmākā patenta pieteikuma lietvedība kārtojama tikai attiecībā uz pieteikuma pirmo pretenzijās definēto izgudrojumu, ja vien pieteicējs, atbildot uz PV paziņojumu par minētās prasības neievērošanu, nav informējis PV par pieteikuma sadali vai arī nav lūdzis izskatīt citu pieteikumā ietverto izgudrojumu, kurš atbilst prasībām par izgudrojuma vienotību. PV pārbauda atbilstību izgudrojuma vienotības prasībām, nevērtējot gadījumus, kad vienotības problēmas rodas pēc pārbaudes par atbilstību novitātes kritērijam. Nodalītā patenta pieteikuma iesniegšanas kārtību nosaka MK noteikumu Nr. 224 XI nodaļa.

Ja pieteicējs 3 mēnešu laikā no paziņošanas dienas nav novērsis norādītos trūkumus, eksperts nosūta pieteicējam paziņojumu par lietvedības apturēšanu termiņa neievērošanas dēļ un nodomu noraidīt pieteikumu, ja netiks lūgta lietvedības turpināšana un samaksāta attiecīgā maksa. Pirms galīgā lēmuma pieņemšanas eksperts var sazināties ar pieteicēju vairākkārtīgi, ievērojot saņemtos grozījumus un skaidrojumus, kā arī procesa lietderību un ekonomiskumu. Labāka rezultāta sasniegšanai eksperts var ieteikt formulējumu variantu vai vairākus variantus, tomēr galīgo izvēli izdara pats pieteicējs. Lēmumu par patenta piešķiršanu vai pieteikuma noraidīšanu eksperts pieņem pēc pieteicēja argumentu izvērtēšanas, un paziņo par to pieteicējam.

Ja maksa par patenta publikāciju un reģistrāciju patentu reģistrā ir samaksāta, PV iespējami īsā laikā paziņojumu par patenta piešķiršanu publicē PV oficiālajā izdevumā (B publikācija). Patenta publikācija oficiālajā izdevumā satur bibliogrāfiskās ziņas, publiskajā patentu datubāzē tiek publicēts piešķirtā patenta pilns dokuments. Patentu pēc pieteicēja vēlmes sagatavo elektroniski vai papīra formātā. Patentu izsniedz pēc tā publicēšanas. PV publicē oficiālo izdevumu katra mēneša 20. datumā, vienlaikus nodrošinot informācijas pieejamību publiskajā patentu datubāzē. Patentu nepiešķir, ja pieteicējs noteiktajā termiņā nav samaksājis maksu par patenta publikāciju un reģistrāciju patentu reģistrā. Tas tiek paziņots pieteicējam.

2. Izgudrojuma objekta patentējamība

Patenta pieteikuma ekspertīze sākas ar izgudrojuma objekta patentējamības noteikšanu. Proti, eksperts izvērtē, vai izgudrojuma objekts nav kāds no PL 9. pantā un

PL 10.2.–10.4. pantā minētajiem. Patentēt var fiziskus priekšmetus vai fiziskus paņēmienus, tādus kā ierīces, izstrādājumus, metodes, vielas, mikroorganismus, audu un šūnu kultūras, augus un dzīvniekus.

Izgudrojuma patentējamības noteikšanai nepieciešams:

1) Precīzi interpretēt pretenzijas, nosakot to tvērumu.

2) Identificēt izgudrojuma faktisko ieguldījumu, kas parasti ietver risināmās problēmas noteikšanu, izgudrojuma darbības principa saprašanu un tā priekšrocību novērtēšanu problēmas atrisināšanai. Eksperts vērtē, kāds tehniskais ieguldījums faktiski ir veikts, nevis kādu ieguldījumu izgudrotājs apgalvo, ka ir veicis. Tas nenozīmē, ka tehniskais ieguldījums tiek vērtēts pēc atbilstības novitātes un izgudrojuma līmeņa kritērijiem.

3) Noskaidrot, vai izgudrojums pilnībā ietilpst nepatentējamos objektos kā tādos (nepietiek noteikt, vai izgudrojums attiecas uz kādu no nepatentējamo objektu kategorijām, jo konkrētais izgudrojums var ietilpt nepatentējamu objektu kategorijā, taču var būt patentējams kā tāds, ja tas tehniskā veidā risina tehnisku problēmu).

4) Ja iepriekšējā solī tas jau nav ietverts, tad pārbaudīt, vai faktiskais vai apgalvotais ieguldījums patiešām ir tehnisks.

Proti, ekspertīzē pārliecinās, vai pieteikumā definētais izgudrojums ir tehniskas problēmas tehnisks risinājums.

3. Nepatentējami objekti (PL 9. pants)

Pieteikto risinājumu neuzskata par izgudrojumu un patentu nepiešķir tikai tad, ja definētais objekts neatbilst kādai no turpmāk uzskaitītajām kategorijām kā tāds, pats par sevi. Ja nepatentējamās pazīmes ir tikai daļa no izgudrojuma, tam patentu var piešķirt.

3.1. Atklājumi, zinātniskas teorijas un matemātiskas metodes (PL 9.2.1. pants)

Fakts, ka zināmam materiālam vai izstrādājumam ir atrasta jauna, nezināma īpašība, ir atklājums, nevis izgudrojums. Taču, ja šis atklājums noved pie secinājuma, ka minēto materiālu var izmantot konkrētu izstrādājumu izgatavošanai vai konkrētā tehnoloģiskā procesā, tad šāds izstrādājums vai process var būt patentējams izgudrojums.

Piemēram, fakts, ka materiāls ir triecienizturīgs, ir atklājums, bet sliežu gulšņi no šāda materiāla ir izgudrojums, tātad patentējams. Ja pretenzijā definētais izgudrojums ir tikai procesa pamatā esošā mehānisma skaidrojums, process nav patentējams objekts.

Ja tiek atklāta dabā jauna viela vai mikroorganisms, tas ir atklājums. Gēna DNS sekvence pati par sevi ir atklājums. Taču, ja, lai noteiktu šo sekvenci (mikroorganismu), tā bija jāizdala, jāattīra, jāpavairo, šis izdalīšanas process un tajā iegūtais produkts ir patentējams objekts. Produkts ir patentējams objekts pats par sevi bez atsauces uz iegūšanas metodi tad, ja par tā eksistenci iepriekš nekas nav bijis zināms.

Piemērs: olbaltumviela, kurai ir noteikta aminoskābju sekvence, izmantojot sekvencēšanas metodes, ir patentējams objekts.

Pretenzija, kas definē tehnisku procesu, kurā tiek lietota matemātiska metode, ir patentējama, jo tā ierobežo kādu īpašu matemātiskās metodes lietojumu konkrētā tehnikas jomā, nevis aizsargā matemātisko metodi kā tādu. Elektronisko sakaru šifrēšanas/atšifrēšanas vai parakstīšanas metodi var uzskatīt par tehnisku metodi pat tad, ja tā pamatā ir balstīta uz matemātisku metodi.

3.2. Estētiski risinājumi (PL 9.2.2. pants)

Izgudrojuma objektiem, kuri attiecas uz estētiskiem risinājumiem, parasti ir gan tehniskie aspekti, piemēram, “pamats”, tāds kā audekls vai audums, gan estētiskie aspekti, par kuriem izpratne ir būtībā subjektīva, piemēram, attēla forma uz audekla, vai auduma raksts. Ja šādos estētiskos risinājumos ir tehniskie aspekti, tad tas ir patentējams.

Piemēram, ja paplāte raksturīga tikai ar virsmas ornamentu, tā nav patentējama. Bet, ja šis ornaments nodrošina pretslīdes efektu, paplāte ar šādu ornamentu var būt patentējama.

Pazīme, kura nešķiet tehniska, kad to apskata atsevišķi kā tādu, var būt tehniska rakstura, ja tā rada tehnisku efektu.

Piemēram, riepu protektora modelis faktiski var būt tehniskā pazīme, ja, piemēram, tas nodrošina uzlabotu ūdens novadīšanu. Skvoša bumbiņa īpašā zilas krāsas tonī var būt patentējama, ja šis zilās krāsas tonis uzlabo bumbiņas redzamību/izsekojamību spēles laikā.

Izgudrojuma aprakstā jābūt pierādītam tehniskajam efektam.

Tehniskais process, pat ja tas tiek izmantots, lai radītu estētisku darbu, ir patentējams (piemēram, dimanta slīpēšana). Tāpat gan iespiešanas paņēmiens, kurš izveido grāmatu ar īpašu teksta izkārtojumu un estētisku efektu, gan pati grāmata, kas iegūta ar šo paņēmienu, ir patentējama. Arī viela vai kompozīcija, kuru raksturo tehniskas pazīmes (sastāvs, proporcijas, sajaukšanas secība utt.), kas ļauj iegūt īpaši labu smaržu vai garšu vai paildzināt šo smaržu vai garšu, ir patentējama.

3.3. Intelektuālas darbības (PL 9.2.3. pants)

Nav patentējamas tādas lietas kā valodu mācīšanas metodes, šaha spēlēšanas metodes, lasīt mācīšanas metodes, jo tās uzskata par intelektuālām darbībām, kas notiek cilvēka prātā.

3.4. Komercdarbības veikšanas paņēmieni (biznesa metodes) (PL 9.2.3. pants)

Komercdarbība jeb biznesa metode ir arī atsevišķas darbības kāda kopēja procesa ietvaros. Piemēram, grāmatvedības metodes nav patentējamas, jo uzskatāmas par biznesa metodi.

Tālruņu zvanu administrēšanas sistēma nav patentējama, jo izgudrojuma būtība ir sistēmas izmantošanas metode, kas kā biznesa metode nav patentējama.

Uzņēmuma reģistrēšanai nepieciešamo dokumentu iegūšanas automatizēta metode ir interaktīva sistēma, ko izmanto biznesa veikšanas procesā, tādēļ tā ir biznesa metode. Jēdziens „biznesa metode" nav attiecināms tikai uz tādām jomām kā finanses vai pakalpojumu sniegšana, bet arī uz rūpniecisku procesu organizēšanu un vadīšanu. Piemēram, nepatentējama ir shēma cietumnieku cietumsoda apmaiņai pret fizisku sodu, atzīstot, ka tā ir sodu administrēšanas metode. Nepatentējama ir arī ar algu sasaistīta hipotekārā kredīta administrēšanas shēma; datorsistēma investīciju portfeļa optimizēšanai, kas atbilst investora vēlmei riskēt, investīciju izkārtojumam un investīciju ierobežojumiem; internetā balstīta sistēma, kurā indivīdi apvienojas grupā, lai gūtu atlaides no kopīgiem pirkumiem, kurā tie indivīdi, kuri agrāk pievienojas grupai, iegūst lielākas atlaides; atgādinājumu sistēma, kura sūta vienu apvienotu atgādinājumu par pasākumiem nākamajā nedēļā/mēnesī, nevis daudz atsevišķu atgādinājumu; reversā izsoļu sistēma, kura novēro arī pircēja pirkumu vēsturi, lai tam ieteiktu nākamos pirkumus atbilstoši viņa interesēm; tiešsaistes derību sistēma, kas automātiski noapaļo izmaksājamās summas; tiešsaistes tirdzniecības sistēma, kas izveido solīšanas cenas (summas) redzamo un neredzamo daļu, lai solītājs var iekļūt tirgū, to neizkropļojot; sistēma automātiskai lidmašīnu apkalpju darba grafika optimizēšanai; internetā balstīta pārtikas preču pirkšanas sistēma, kas informē pircēju par to, cik lielu vietu ledusskapī viņa pirkums aizņems; sistēma informācijas koplietošanai par pusvadītāju izstrādājuma dizainu; parādu atgūšanas procesa pārvaldības sistēma.

Ja izgudrojuma būtība ietilpst kādā no nepatentējamo objektu kategorijām, tad nekāds pretenziju formulējums to nespēj mainīt. Piemēram, ja pretenzijā ir definēts dators, bet izgudrojums pēc būtības ir biznesa metode, kas tiek veikta uz šī datora, tad šāds izgudrojums nav patentējams.

3.5. Datorprogrammas (PL 9.2.3. pants)

Datorprogrammas kā tādas (to pirmkods) nav patentējamas. Tās pielīdzina literāriem darbiem un aizsargā ar autortiesībām. Taču ir iespējams patentēt datorizpildāmus izgudrojumus (turpmāk – DII), kas ir tehniskas problēmas tehniski risinājumi, kas iekļauj datora, datortīkla vai citas programmējamas ierīces izmantošanu, kur viena vai vairākas izgudrojuma būtiskās pazīmes tiek daļēji vai pilnībā veiktas ar datorprogrammas palīdzību.

Attiecībā uz datorprogrammām un DII PV neseko EPI praksei, jo EPI pamatā pārbauda šādu izgudrojumu atbilstību novitātes un izgudrojuma līmeņa kritērijiem. Uz šādu izgudrojumu patentējamību pirms patentspējas kritēriju pārbaudes EPI raugās ļoti pielaidīgi. Tā kā PL neparedz patentspējas kritēriju novērtēšanu (novitāte, izgudrojuma līmenis), PV vērtē šo izgudrojumu patentējamību pēc šajās vadlīnijās iepriekš (II daļas 2. punkts) izklāstītiem principiem.

Fakts, ka izgudrojums ietver datora lietošanu, nav pietiekams, lai to uzskatītu par tehnisku risinājumu. Izgudrojums, kuru var uzskatīt par parasti manuāli darbināmas sistēmas vai veicama procesa datorizāciju, netiek uzskatīts par patentējamu. Šādā izgudrojumā nav ieguldījuma, ko dotu dators pats vai cita ierīce, bet to nodrošina tikai datorā izpildītā programma. Tādēļ šis ieguldījums nav tehnisks.

Ja programmas ieguldījums (efekts) ir ierosināšanas efekts, lai dators darbotos labāk (ātrāk, taupīgāk), tad šādam izgudrojumam ir arī tehnisks efekts un tas ir patentējams objekts.

Eksperts izvērtē šādus rādītājus, kuru apsvēršana var palīdzēt noteikt, vai izgudrojums dod tehnisku ieguldījumu (efektu):

a) vai pieteikumā nosauktais tehniskais efekts attiecas uz procesu, kuru veic ārpus datora;

b) vai pieteikumā nosauktais tehniskais efekts izpaužas datora arhitektūras līmenī, proti, vai tehniskais efekts rodas neatkarīgi no apstrādājamajiem datiem vai izpildītās lietojumprogrammas;

c) vai pieteikumā nosauktā tehniskā efekta rezultāts ir datora darbošanās jaunā veidā;

d) vai dators sāk darboties ātrāk vai drošāk;

e) vai definētais izgudrojums novērš nosaukto problēmu vai tikai apiet to.

Atbilžu meklēšana uz šiem jautājumiem var palīdzēt noskaidrot izgudrojuma patieso dabu.

Ja datorprogramma, izpildot to datorā, nodrošina ierīcei vai procesam papildu tehnisku efektu, tā var būt patentējama. Papildu tehniskais efekts tiek definēts kā tehnisks rezultāts, kas ir ārpus parastās fiziskās mijiedarbības starp programmu un datoru. Papildu tehniskā efekta piemēri:

datora iekšējo funkciju vadība (piemēram, datorprogramma, kas īsteno drošības pasākumus palaižamības integritātes aizsardzībai);

ražošanas procesa vadība;

fizisku lietu datu apstrāde (piemēram, datorprogramma, kas realizē metodi emisiju noteikšanai ar rentgena iekārtas palīdzību);

datora resursu vadības organizēšana (piemēram, procesora atmiņas pārdale);

procesa efektivitātes vai drošības uzlabošana (piemēram, datu šifrēšana).

Datorprogrammu patentējamību nosaka izgudrojuma būtība kopumā, ne tikai pretenziju vārdiskā forma. Ja pretenzija definē datorprogrammu, eksperts izvērtē, ko tieši minētā datorprogramma darīs, kad tiks izpildīta, un vai ar to tiks risināta tehniska problēma.

3.5.1. Izgudrojumi, kas ietver mākslīgā intelekta lietojumu

Bieži DII ietver mākslīgā intelekta (turpmāk – MI) lietojumu. Lai arī MI un mašīnmācīšanās modeļi pēc savas būtības ir abstraktas matemātiskas metodes, kas nav patentējamas, to lietošana paņēmienos vai ierīcēs var būt patentējama, ja izgudrojumam kopumā piemīt tehnisks raksturs un tas sniedz tehnisku ieguldījumu tehniskas problēmas risināšanā jebkurā tehnikas jomā. Piemēram, neironu tīkla izmantošana sirdsdarbības uzraudzības ierīcē, kas atpazīst neregulāru sirdsdarbību, dod tehnisku ieguldījumu. Savukārt, ja MI modelis tikai klasificē tekstu pēc satura, prognozē klientu uzvedību, optimizē biznesa lēmumus vai klasificē abstraktus datu ierakstus, tad tas parasti nav patentējams. Arī tas, ka MI modelis ir ātrāks vai "labāks", nenozīmē, ka izgudrojums ir patentējams, jo ātrums vai efektivitāte tiek ņemta vērā tikai tad, ja tā ir saistīta ar tehnisku efektu, piemēram, labāku atmiņas izmantošanu, datu pārraidi, aparatūras darbību vai citu tehnisku mērķi.

Izgudrojumu ar MI elementu bieži nav izklāstīti pietiekami pilnīgi, skaidri un konkrēti. Nav skaidri formulēta tehniskā problēma, kuru risina MI elements. MI elements tiek raksturots pārāk vispārīgi, nekonkrēti. Biežāk novērotie trūkumi izgudrojumiem ar MI elementu:

- nekonkrēti funkcionāli termini, bez konkrētām īstenošanas detaļām;
- nav norādīta modeļa struktūra, apmācīšanā lietotie dati vai algoritms, ar kuru var iegūt patentējamo metodi;
- trūkst algoritmu un metožu detaļu ("melnā kaste");
- trūkst ievades/izvades datu, kurus apstrādā /rada MI;
- trūkst modeļa apmācīšanas algoritma;
- nav norādīta mākslīgā neironu tīkla struktūra (piemēram, topoloģija, aktivēšanas funkcijas, beigu nosacījumi, apmācīšanas mehānismi), var būt nepieciešams norādīt, kā MI modelis funkcionē, kā tas tiek apmācīts un kādi dati tiek izmantoti;
- pārāk plaši, vispārīgi formulētas pretenzijas, kas aptver plašu lietojuma diapazonu;
- izplūdušas izgudrojuma robežas.

Tādēļ ieteicams:

- lietot skaidru terminoloģiju (piemēram, neskaidri termini ir "intelektuālais aģents", "dziļapmācības modulis", "pašoptimizējoša sistēma", komercnosaukums "*ChatGPT* modelis, kas balstās uz MI");
- termini visā tekstā jālieto vienveidīgi, nav ieteicams to pašu pazīmi definēt dažādi, piemēram, neironu tīkls un mašīnmācīšanās modelis;
- izklāstīt pietiekami daudz detaļu par modeļa arhitektūru un apmācīšanā lietotajiem datiem;
- nodrošināt, lai aprakstā ir pietiekams pamatojums pretenzijām;

nerakstīt pārāk plašas funkcionālas pretenzijas, kurām trūkst tehnisku detaļu (pretenzijām jābūt funkcionāli ierobežotām ar tehnisko mērķi (tieši vai netieši), matemātiskajai metodei jābūt cēloniski saistītai ar tehnisko efektu);

sniegt piemērus vai scenārijus, kas ilustrē izgudrojumu un tā lietojumu;

skaidri definēt tehnisko problēmu un sniegto risinājumu;

izcelt tehniskās pazīmes, kas sniedz tehnisko efektu;

izcelt, kā MI pazīmes risina specifisko tehnisko problēmu vai uzlabo tehnisko procesu;

neaprobežoties ar vispārīgu datu apstrādes norādi, "tehniskās sistēmas vadība" nav pietiekama, tehniskajam mērķim jābūt specifiskam.

Kopumā nepieciešamā izgudrojuma detalizācijas pakāpe ir atkarīga no vispārējām zināšanām pieteikuma datumā (tas, kas vakar vēl nebija zināms, rīt jau var būt vispārējas zināšanas jeb zināmais tehnikas līmenis).

Tīri matemātiski algoritmi nav patentējami, jo:

nav izskaidrots to tehniskais efekts;

nav cēloniskās sakarības starp MI pazīmēm un tehnisko efektu;

nav skaidri definētas tehniskās problēmas;

neskaidrība apmācīšanas un datu apstrādes detaļās;

acīmredzams zināmu MI metožu pielietojums.

Var būt jaukti izgudrojumi, kas satur gan tehniskas, gan netehniskas pazīmes. Netehniskās pazīmes (algoritms/matemātiskais modelis) var piešķirt izgudrojumam tehnisku raksturu, ja izgudrojuma kontekstā tās dod ieguldījumu tehniskā efekta sasniegšanā, proti, nodrošina tehniskā mērķa sasniegšanu, jo ir pielāgotas specifiskam tehniskam lietojumam vai ietilpst kādā tehnikas jomā.

3.6. Informācijas pasniegšana (PL 9.2.4. pants)

Neviens informācijas pasniegšanas veids, līdzeklis vai metode nav patentējama, ja to raksturo tikai informācijas saturs (vārdi, kodi, signāli, simboli, diagrammas utt.). Fakts, ka informāciju pasniedz ierīce, nepadara šādu izgudrojumu patentējamu.

Piemēram, adventes kalendārs, kuru raksturo papildu informācija uz katras dienas laukuma, nav patentējams, jo tam nav tehniska efekta.

Taču, ja izgudrojums sniedz kādu tehnisku efektu, tad informācijas pasniegšana var būt patentējama.

Piemērs: tāds informācijas izkārtojums avīzē, ka, avīzi lokot, netiek traucēta informācijas lasīšana.

Uz fotofilmas producētais attēls apzināti tiek izkropļots noteiktā veidā, lai iegūtu vēlamo efektu, kad tas tiks projicēts un skatīts ar attiecīgi modificētu aparātu.

Šajos gadījumos, neatkarīgi no informācijas satura, ir arī papildu tehnisks efekts.

Taču runas apmācības metode, kas ietver runātāja diafragmas trenēšanu un runas vingrinājuma atkārtošanu, rādot uz ekrāna izrunājamās skaņas un to izrunāšanas veidu, nav patentējams.

Analizējot pretenzijas uz signāliem, šifrēšanu vai datu saspiešanu, jāapsver, vai šādiem objektiem nav kāda tehniska efekta. Piemēram, patentējams objekts ir krāsu televīzijas signāls, kuru raksturo televīzijas sistēmas tehniskās pazīmes, kurā signāls tiek raidīts. Taču televīzijas sistēma, kuru raksturo tikai informācija (piem., rādāmās filmas), kura ir kā modulācija uz standarta televīzijas signāla, nav patentējama.

Pazīme, kas attiecas uz paņēmienu, kurā izziņas saturs tiek izvadīts lietotājam uz ekrāna, parasti nedod ieguldījumu tehniskas problēmas tehniskā risinājumā. Izņēmums būtu pieļaujams gadījumā, ja iespējams pierādīt, ka informācijas sniegšanas kārtībai vai paņēmienam ir ticams tehnisks efekts.

Piemēri, kur varētu būt šāda tehniskā pazīme, ir: sakaru sistēma, kura izmanto īpašu kodu rakstzīmju attēlošanai (piemēram, impulskoda modulācija); mērinstruments, kas ir izveidots tā, lai radītu noteiktas formas grafiku izmērītās informācijas attēlošanai.

Lai noteiktu, vai pazīme, kas attiecas uz informācijas sniegšanu, ir tehniska vai nav, jāņem vērā, vai tā palīdz atrisināt tehnisko problēmu. Fakts, ka iesaistītas intelektuālas darbības, pats par sevi nepadara izgudrojumu netehnisku, tomēr pazīme, kas ir attiecināta tikai uz lietotāja subjektīvajām vēlmēm, nepalīdz risināt tehnisku problēmu.

4. Īpaši gadījumi

4.1. Sabiedrības morāle vai sabiedriskā kārtība (PL 9.4. pants)

Patenta pieteikums nedrīkst saturēt apgalvojumus vai citus izteikumus, kas ir pretrunā ar sabiedrisko kārtību vai sabiedrībā pieņemtajiem morāles principiem. Eksperti pārbauda aprakstu, pretenzijas un zīmējumus, lai pārliecinātos, vai tie nesatur sabiedrību aizskarošus izteikumus, piemēram, apgalvojumus, kas var rosināt uz kriminālām darbībām, vulgāru leksiku, rasu, reliģisku vai līdzīgu diskriminējošu propagandu. Eksperts var arī veikt pasākumus, lai novērstu šādu lietu publiskošanu, pieprasot pieteicējam pārformulēt vai izslēgt no teksta minētos vārdus vai frāzes.

Patenta pieteikumā nav pieļaujami arī apgalvojumi, kas noniecina konkurenta produktus vai procesus, kā arī kāda pieteicēja jau publicētos izgudrojumus. Tomēr salīdzinājums ar iepriekšēju tehnikas līmeni kā tāds nav uzskatāms par noniecinošu.

4.2. Ārstēšanas un diagnostikas paņēmieni (PL 9.5. pants)

Cilvēka un dzīvnieku ārstēšanas terapeitiskie vai ķirurģiskie paņēmieni nav patentējami. Tomēr vielas un ierīces, ko lieto šajos paņēmienos, ir patentējamas. Svarīgs ir pretenziju formulējums. Nevar definēt izgudrojumu kā “vielas X lietošana slimības Y ārstēšanai”. Pieļaujams ir šāds formulējums: “viela X lietošanai slimības Y ārstēšanā”. Ārstēšanas metodes šajā kontekstā ietver arī vakcināciju, sāpju un cita veida ciešanu remdēšanu, kā arī slimību profilaksi.

Citas metodes, ar kurām iedarbojas uz cilvēka vai dzīvnieka ķermeni, ir patentējamas. Piemēram, ir patentējama aitu vilnas kvalitātes uzlabošanas metode, dzīvnieku augšanas paātrināšanas metode. Ir patentējamas metodes dažādu cilvēka vai dzīvnieku rādītāju iegūšanai un reģistrēšanai, ja tās ir tehniskas. Patentējamas ir arī tīri kosmētiskas iedarbības metodes, ja tās neietver ķirurģiskas iejaukšanās darbības.

Ķirurģiskas metodes ir tādas, kuras raksturo fiziska iedarbība uz ķermeņi, nevis iemesls, kādēļ tās tiek veiktas.

Tiek vērtēts, vai metode lietota ārstēšanas vai profilakses nolūkam (nav patentējama) vai laboratorijas testiem (testa dzīvnieks pēc manipulācijām tiek nonāvēts; metode ir patentējama). Ķirurģiska metode ārstnieciskam vai kosmētiskam nolūkam vai embrija ievietošana organismā nav patentējama. Patentējami ir ķirurģiskie un diagnostiskie instrumenti. Piemēram, apavu ieliktņu izgatavošana stājas un gaitas korekcijai, kā arī ārējo protēžu ražošanas process ir patentējams, lai arī tas ietver izstrādājuma modelēšanu uz cilvēka ķermeņa, pats ražošanas process noris ārpus ķermeņa. Taču endoprotēžu ražošanas process, kas noris ārpus ķermeņa, bet kas ietver parametru iegūšanas stadiju, kurā jāveic ķirurģiska iejaukšanās, nav patentējams. Nav patentējamas arī metodes neinvazīvai iedarbībai uz ķermeņa daļām, jo tās arī ietilpst jēdzienā "ķirurģiska ārstēšana". Nav patentējamas ārstēšanas metodes, kas ietver kontrastvielas injicēšanu sirdī, katetrizāciju un endoskopiju. Šādas metodes, pat ja tās veic īpaši apmācīti profesionāļi, ir saistītas ar veselības un dzīvības risku. Tomēr var patentēt tetovēšanas, caurduršanas, apmatojuma noņemšanas ar apstarošanu un ādas mikroabrāzijas metodes. Šīs metodes tiek veiktas ar dzīvībai mazāk svarīgām ķermeņa daļām, un tās parasti neveic medicīnas profesionāļi.

Cilvēka vai dzīvnieka audu vai šķidrumu apstrādes metodes pēc to izņemšanas no organisma ir patentējamas, ja nav paredzēta apstrādāto audu vai šķidrumu ievadīšana atpakaļ tajā pašā organismā, piemēram, dialīzes procesā. Taču audu un asins apstrāde uzglabāšanai asins bankās, kā arī asins paraugu analīzes metodes ir patentējamas.

Nav patentējamas arī kompleksas ārstēšanas metodes, kurās tikai viena darbība ir terapeitiska vai ķirurģiska. Šādas metodes var patentēt, ja no pretenzijām izslēdz attiecīgo darbību. Tomēr šādā gadījumā eksperts vērtē, vai pēc attiecīgās darbības izslēgšanas metode atbilst citām patenta piešķiršanas prasībām.

Nav patentējami arī slimību diagnostikas paņēmieni, ja tie tiek veikti ar cilvēka ķermeni. Diagnostikas metožu vērtēšanā ekspertīze balstās uz EPI Paplašinātās apelāciju padomes nolēmumu, kurā tā definēja, kas ir diagnostikas metode.

Diagnostikas metodes ietver šādas stadijas:

1) izmeklējumu fāzi, kuras laikā tiek savākti dati;

2) datu salīdzināšanu ar standarta (normas) vērtībām;

3) ievērojamu nobīžu, proti, simptomu, atrašanu salīdzināšanas laikā;

4) nobīdes piedēvēšanu konkrētai klīniskai ainai, proti, deduktīva slēdziena izdarīšanu. 1.–3. stadija ir diagnozes uzstādīšanai būtiskas stadijas un var ietvert tehniskas un netehniskas darbības.

4. stadija tiek uzskatīta par diagnosticēšanu *sensu stricto*, proti, burtiskā nozīmē, kas parasti ir intelektuāla darbība, ko veic mediķis.

Diagnosticēšanas paņēmiens nav patentējams vienīgi tad, ja pretenzijas satur visas 4 stadijas vai 1.–3. stadija tiek veikta ar cilvēka vai dzīvnieka ķermeni. Metodes datu iegūšanai, piemēram, rentgenattēla iegūšana, magnētiskās rezonanses pētījumi, asinsspiediena mērīšana, ir patentējamas.

4.3. Biotehnoloģiskie izgudrojumi (PL 10. pants)

Biotehnoloģiskie izgudrojumi ir izgudrojumi, kas attiecas uz produktiem, kas satur bioloģisku materiālu, kā arī uz paņēmieniem, kuros iegūst, apstrādā vai lieto bioloģisko materiālu. Bioloģiskais materiāls ir materiāls, kas satur ģenētisko informāciju un spēj pašreproducēties vai ko var reproducēt bioloģiskā sistēmā.

Papildus vispārējiem patentēšanas nosacījumiem biotehnoloģisko izgudrojumu patentēšanu nosaka arī Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 98/44/EK (1998. gada 6. jūlijs) par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā. Līdz ar to biotehnoloģijas izgudrojumu patentēšanu nosaka arī Eiropas Savienības Tiesas nolēmumi.

No direktīvas īpaši izriet, ka var patentēt arī no dabas vides izdalītu vai ar tehnisku paņēmienu iegūtu bioloģisko materiālu, pat ja tas jau eksistē dabā. Piemēram, lai gan gēni eksistē dabā, tomēr to izdalīšana, sekvences atšifrēšana un funkcijas noteikšana ar tehniskiem paņēmieniem ir patentējams izgudrojums. Gēna vai proteīna funkcijai jābūt izklāstītai izgudrojuma aprakstā vai definētai pretenzijās.

Var patentēt augus un dzīvniekus, ja tie iegūti ar tehniskiem paņēmieniem un neattiecas uz konkrētu šķirni. Tehniski paņēmieni ir ģenētiskās inženierijas metodes, kurās selektīvi un mērķtiecīgi tiek ietekmēti atsevišķi gēni. Šķirne nedrīkst būt pretenzijas objekts.

Nav patentējami bioloģiski augu un dzīvnieku iegūšanas paņēmieni. Tie ir paņēmieni, kuros krusto veselus genomus un pēc tam atlasa īpatņus ar vēlamajām īpašībām. Atbilstoši biotehnoloģisko izgudrojumu direktīvas "dinamiskajai" interpretācijai nevar patentēt arī ar tradicionālām selekcijas metodēm iegūtus augus, augu produktus un dzīvniekus.

Visiem patentu pieteikumiem, kuru pieteikuma vai prioritātes datums ir pēc 2017. gada 1. jūlija un kuru pretenzijas aptver augu vai dzīvnieku, kura patentējamā tehniskā pazīme var rasties gan tehniskas iejaukšanās rezultātā, gan būtībā bioloģiska paņēmiena rezultātā (piemēram, viena nukleotīda nomaiņa genomā var rasties gan izmantojot tehnisku paņēmienu (piemēram, virzīto mutaģenēzi), gan būtībā bioloģiska procesa rezultātā (dabiska alēle)). Šādos gadījumos pretenzijās jāiekļauj atruna, ka izgudrojuma tvērums iekļauj tikai tehniska procesa rezultātā iegūto augu vai dzīvnieku. Šāda atruna iekļaujama visos gadījumos, pat tad, ja izgudrojumā aprakstīts tikai tehniskais iegūšanas paņēmiens, bet būtībā bioloģiskais process, ar ko varētu iegūt identisku rezultātu, pat nav pieminēts. Turpretī, ja patentējamā tehniskā pazīme nepārprotami var tikt panākta tikai tehniskas iejaukšanās ceļā, piemēram, transgēns, tad šāda atruna nav nepieciešama. Atrunas piemērs: "... ar nosacījumu, ka augs nav iegūts ar būtībā bioloģisku paņēmienu".

Augu un dzīvnieku atlases paņēmieni, izmantojot molekulārus marķierus, bet bez krustošanas (ietver mejozi un apaugļošanu), ir patentējami. Piemēram, triploīdu bezsēklu meloņu iegūšanas paņēmiens, kurā tiek apaugļoti triploīda auga sterili sievišķie ziedi, kuros nevar notikt sekmīga mejoze ar diploīda auga putekšņiem, kā rezultātā nenotiek divu augu veselu genomu krustošana (ietver mejozi un apaugļošanu), un kam seko iegūto augu atlase, nav bioloģisks paņēmiens, tātad tas ir patentējams. Līdzīgi augu un dzīvnieku īpašību uzlabošanas paņēmieni, kuru dēļ tie tiek audzēti, nav bioloģiski iegūšanas paņēmieni, jo neietver veselu genomu krustošanu. Tātad tie ir patentējami. Patentējami ir iedarbības paņēmieni ar augu augšanas stimulatoriem vai

apstarošanu. Arī augsnes apstrādes paņēmieni, kas ietekmē augu augšanu, ir patentējami.

Piemēri nepatentējamiem izgudrojumiem:

Metode augu iegūšanai, kuriem ir īpašība X, kas ietver augu A un B krustošanu un tādu iegūto augu atlasi, kuriem ir marķieris X.

(Transgēnu) augu lietošana turpmākai augu iegūšanai.

(Transgēnu) dzīvnieku lietošana selekcijai.

(Transgēnas) pazīmes X introgresija augā.

Augu selekcijas metodes, kurās krusto abus genomus un atlasa augus, kas ietver *in vitro* auga embrija saglabāšanu.

Piemēri patentējamiem izgudrojumiem:

Metode (transgēnu) augu ar pazīmi X iegūšanai, kas ietver vektora ievadīšanu, kuram ir sekvence SEQ ID NO: 1.

Dzīvnieku, kam ir Y fenotips, atlases metode, veicot skrīningu, lai konstatētu marķiera klātbūtni, kuram ir sekvence SEQ ID NO: 1.

Nukleīnskābes ar SEQ ID NO: 1 izmantošana, lai atlasītu augus ar pazīmi X.

Mikrobioloģiski paņēmieni ir tādi paņēmieni, kurus veic ar mikrobioloģiskiem objektiem vai kuros iegūst mikrobioloģiskus objektus. Šādi paņēmieni var saturēt arī ne-mikrobioloģiskas darbības. Ar šādiem paņēmieniem iegūtos produktus pašus par sevi arī var patentēt. Var patentēt mikroorganismus kā tādus, jo tie ir pavairoti mikrobioloģiskā procesā. Mikroorganismi būtībā ietver baktērijas un citus pamatā vienšūnu organismus, kuru izmēri neļauj tos saskatīt ar acīm, bet kuri ir pavairojami un apstrādājami laboratorijā. Tie ietver arī plazmīdas, vīrusus, vienšūnu sēnītes (arī raugus), aļģes, vienšūņus, kā arī cilvēka, dzīvnieku un augu šūnas.

Lai būtu ievērota prasība par izgudrojuma rūpniecisko izmantojamību jeb atkārtojamību, pirms pieteikuma iesniegšanas bioloģiskais materiāls jādeponē starptautiski atzītā

depozitārijā (PL 28.7. pants). Depozitāriju saraksts un prasības pieejamas šeit: http://www.wipo.int/budapest/en/.

Latvijā šāds depozitārijs ir Latvijas Mikroorganismu kultūru kolekcija, kas ir Latvijas Universitātes Medicīnas un dzīvības zinātņu fakultātes Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūta struktūrvienība, https://www.lu.lv/mbi/laboratorijas/latvijas-mikroorganismu-kulturu-kolekcija/.

Attiecībā uz cilvēka ķermeni nevar patentēt šādus objektus:

a) cilvēka klonēšanas paņēmienus; šādi paņēmieni ietver arī cilvēka embrija sadalīšanas metodes ar nolūku izveidot cilvēku ar tādu pašu kodola ģenētisko informāciju kā citam dzīvam vai mirušam cilvēkam;

b) cilvēka ģenētiskās identitātes modificēšanu dzimumšūnās;

c) cilvēka embrija izmantošanu rūpnieciskiem vai komerciāliem mērķiem; nav atļauts pretenzijās definēt produktu, kuru pieteikuma datumā var iegūt, vienīgi iznīcinot cilvēka embriju.

Attiecībā uz cilvēka embrionālajām cilmes šūnām jāievēro sekojošais:

a) vērtē visu izgudrojuma aprakstu, ne tikai pretenziju definīcijas, un

b) aprakstā jāvērtē, kā cilmes šūnas ir iegūtas, jo nav patentējamas cilmes šūnas, kuru iegūšanai jāiznīcina cilvēka embrijs.

Ja pieteikuma vai prioritātes datums ir vēlāks par 2003. gada 5. jūniju un izgudrojuma aprakstā ir izklāstīts, ka cilvēka embrionālās cilmes šūnas ir iegūtas no partenoģenētiski aktivētiem oocītiem, šādu izgudrojumu var patentēt.

Cilvēka embrija rūpnieciskas vai komerciālas izmantošanas izslēgšana no patentējamiem izgudrojumiem neattiecas uz tādiem izgudrojumiem, kuru mērķis ir paša embrija labā veikta ārstēšana vai diagnostika.

Dzīvnieku ģenētiska modificēšana ir patentējama, ja cilvēku medicīniskais ieguvums ir nozīmīgāks par modificēšanas rezultātā dzīvniekam radītajām ciešanām. Būtisks medicīniskais ieguvums ietver ieguvumus pētniecībā, profilaksē, diagnostikā un ārstēšanā.

5. Izgudrojuma izklāsta pilnīgums un skaidrība (PL 30.1. pants)

Izgudrojums pieteikumā (gan aprakstā, gan pretenzijās) jāizklāsta tik skaidri un pilnīgi, lai lietpratējs to spētu īstenot (atkārtot) bez papildu jaunrades. Lai izgudrojums būtu izklāstīts pilnīgi un skaidri, tas jāraksta literārā latviešu valodā, ievērojot nozares terminoloģiju, latviešu valodai raksturīgās teikumu un gramatikas formas. Pretenzijās definē objektu, kuram tiek prasīta aizsardzība. Tām jābūt skaidrām, kodolīgām (īsām, precīzām) un aprakstā pamatotām. Izgudrojums pretenzijās jādefinē ar tā būtiskajām tehniskajām pazīmēm un ar zināmiem un atzītiem parametriem. Izgudrojumu var definēt vienā vai vairākās pretenzijās.

Objektu definē neatkarīgajās un, ja nepieciešams, atkarīgajās pretenzijās. Neatkarīgā pretenzija definē objektu plašākajā veidā ar pazīmēm, kuras ir obligāti nepieciešamas izgudrojuma īstenošanai (būtiskās tehniskās pazīmes). Neatkarīgo pretenziju skaitu nosaka izgudrojuma būtība, piemēram, ierīce un paņēmiens.

Atkarīgās pretenzijas iekļauj visas neatkarīgās pretenzijas pazīmes un izgudrojuma papildu pazīmes vai pazīmju variantus.

Izgudrojuma objekts, piemēram, ierīce, var tikt definēts vienā atsevišķā neatkarīgajā pretenzijā un vairākās atkarīgajās pretenzijās vai arī kā alternatīva vienā kopējā pretenzijā (PL 31.3. pants).

Ja izgudrojuma būtība un raksturs to pieļauj, pretenzijas vēlams veidot no divām daļām: ierobežojošās un atšķirīgās (raksturojošās) daļas (MK noteikumu Nr. 224 13. punkts). Ierobežojošā daļa satur norādi uz izgudrojuma objektu un tām tehniskajām pazīmēm, kas ir kopīgas ar jau zināmo tehnikas līmeni. Atšķirīgā daļa sākas ar vārdiem “atšķiras ar to, ka” vai līdzīgiem norobežojošiem vārdiem un ietver konkrētas tehniskās pazīmes, kas raksturo pašu izgudrojumu un atšķir to no zināmā tehnikas līmeņa. Abas daļas kopā identificē izgudrojuma objektu kā vienotu veselumu.

Izgudrojuma objekts pretenzijā var būt vienā no šādām kategorijām:

a) fizisks ķermenis vai

b) fiziska darbība.

Ja izgudrojuma objekts ir fizisks ķermenis (ierīce, viela, produkts, izstrādājums), tas jādefinē ar tā sastāvdaļām, to parametriem. Ierīces var definēt ar strukturāliem elementiem (piemēram, rokturis, pedālis) vai funkcionāli definētiem elementiem (piemēram, satvērējlīdzeklis, elements mehāniskās enerģijas pārvēršanai elektriskajā enerģijā).

Ja izgudrojuma objekts ir fiziska darbība (paņēmiens, metode, vielas lietojums), tā jādefinē ar veicamajām darbībām, to secību, apstākļiem.

Nevar vienā pretenzijā jaukt ierīces un paņēmiena pazīmes.

Produktu vai paņēmienu ar parametriem var definēt tad, ja to nav iespējams adekvāti definēt citā veidā. Turklāt jāizmanto parametri, kuru noteikšana ir zināma vai izklāstīta aprakstā tā, lai lietpratējs šo parametru varētu noteikt, sekojot aprakstā atrodamajām instrukcijām.

Retos gadījumos pazīmi var definēt ar preču zīmi (komercnosaukumu), nevis tehnisko nosaukumu. To var darīt tikai tad, ja komercnosaukums/preču zīme ir vispārzināma un nerada neskaidrību (piem., Lycra®, Tween®). Šādā gadījumā aiz preču zīmes jāraksta tās simbols – burts "R" aplītī.

Lai izgudrojums būtu labāk saprotams, pieteikumā vēlams iekļaut zīmējumus. Zīmējumos svarīgās tehniskās pazīmes apzīmē ar cipariem. Šie paši cipari jālieto arī aprakstā un pretenzijās, kad attiecīgā pazīme tiek minēta. Pretenzijās un aprakstā atsauces cipari jāliek iekavās aiz attiecīgās pazīmes.

Ja izgudrojums ir balstīts uz zināma prototipa uzlabojumiem, tad izgudrojuma aprakstā pie zināmā tehnikas līmeņa īsi ir jāapraksta prototips kā izgudrojuma objektam zināmais tuvākais tehniskais risinājums. Ieteicams izvairīties no prototipa zīmējumu iekļaušanas patenta pieteikumā, jo zīmējumi primāri ir paredzēti atvieglotai patentējamā izgudrojuma būtības atklāsmei. Ja prototips ir tik sarežģīts, ka to nav iespējams aprakstīt vārdiski, tad ir pieļaujama prototipa zīmējuma iekļaušana zīmējumu sadaļā pilnīgākai izgudrojuma izpratnei. Šajā gadījumā zem zīmējuma ir nepieciešams nepārprotami identificēt, ka tas ir prototips, kas neveido daļu no izgudrojuma būtības, minot arī atsauci uz literatūras avotu, kurā aprakstīts minētais prototips, piemēram, "1. zīm.

Izgudrojuma prototips [3].” Arī zīmējuma apraksta sadaļā nepieciešams skaidri norādīt, ka konkrētajā zīmējumā parādīts prototips. Tāpat visā izgudrojuma aprakstā ir jābūt nepārprotami skaidram, kur beidzas prototips un kur sākas patentējamais izgudrojums, tiem ir jābūt viennozīmīgi nošķiramiem.

Būtiskās pazīmes ir tās, kuras sniedz objekta pilnīgu un darboties spējīgu aprakstu. Piemēram, ja pretenzijā tiek definēta automašīna ar jaunu stūres mehānismu, pretenzijā jāmin automašīnas korpuss, riteņi, stūre, kas tiek sīkāk definēta ar tās būtiskajām tehniskajām pazīmēm, bet nav jānosauc bremžu mehānisms, salona iekārtojums u.c. Taču jebkurš mezgls, mehānisms, ja tas ir autonoms izstrādājums, kurš var pastāvēt arī ārpus kompleksā objekta vai var būt lietojams kopā ar vairākiem objektiem, var būt arī patstāvīgs izgudrojuma objekts. Būtiskās tehniskās pazīmes ir tās, kuras nodrošina izgudrojuma aprakstā minētās problēmas atrisināšanu.

Neobligātās, alternatīvās un papildu pazīmes var definēt atkarīgajās pretenzijās. Vienā pieteikumā var būt abu kategoriju pretenzijas.

Nevar pretenzijās definēt izgudrojuma objektu ar sasniedzamo rezultātu (vēlamo efektu). Nav vēlams pretenzijās ietvert paskaidrojošas frāzes, kas definē, kādam nolūkam konkrētā tehniskā pazīme ir paredzēta (piemēram, "lai veicinātu spiediena samazināšanos"). Tas ir jāizklāsta aprakstā. Nevar lietot relatīvus apzīmējumus (piemēram, augsts, biezs, plāns), ja tie nav attiecīgajā nozarē nostiprināti jēdzieni (piemēram, augstfrekvence, plānā slāņa hromatogrāfija). Ja nepieciešams, pieteikumā lietotie jēdzieni jāpaskaidro izgudrojuma aprakstā, taču izvēlētais skaidrojums nevar būt pretrunā ar jēdziena parasto nozīmi.

Izklāstītais izgudrojums nedrīkst būt pretrunā ar zinātniski apstiprinātiem dabas likumiem. Ja pretenzijās ir definēts plašāks izgudrojums (ar pazīmju diapazonu), izgudrojuma aprakstā iekļaujami izpildes varianti, kas pierāda īstenošanu visā diapazonā. Izgudrojuma realizācijas piemēriem jāaptver viss diapazons (mazākā un lielākā vērtība, vēlams, arī vidusposma vērtības).

Visā pieteikumā (aprakstā un pretenzijās) jāievēro terminoloģijas vienotība, proti, viens elements visur jāsauc vienā vārdā. Nevar raksturot izgudrojumu ar vispārīgiem apgalvojumiem, kuri netieši norāda, ka aizsardzības apmēru iespējams paplašināt kādā

nenoteiktā un precīzi nenodefinētā veidā (piem., ierīce X var būt A, B, C un citas līdzīgas; kompozīcija satur, piemēram, liepziedus, kumelītes, vīgriezes).

Pretenzijas objekts parasti tiek definēts ar tā pozitīvajām pazīmēm, kuras norāda, ka izgudrojuma objekts satur noteiktus tehniskos elementus. Tomēr izņēmuma kārtā izgudrojuma objektu var raksturot ar negatīva ierobežojuma palīdzību, skaidri norādot, ka konkrētas pazīmes nav ietvertas. Šādi var rīkoties, ja, piemēram, pazīmju trūkums ir izsecināms no pieteikuma.

Negatīvus ierobežojumus, tādus kā izņēmumi, var izmantot vienīgi tad, ja pozitīvu pazīmju norādīšana pretenzijā aizsargājamo izgudrojuma objektu nepamatoti ierobežo. Ir jābūt skaidram, kas ar izņēmumu tiek izslēgts. Pretenzijai, kura satur vienu vai vairākus izņēmumus, pilnībā jāatbilst skaidrības un kodolīguma prasībām. Turklāt patenta caurskatāmības nolūkos izslēgtajam zināmajam tehnikas līmenim ir jābūt norādītam aprakstā un jābūt norādītai saistībai starp zināmo tehnikas līmeni un izņēmumu.

Svarīgi ir ievērot vārdu "satur" un "sastāv no" lietojumu. Lai gan ikdienas valodā vārdam "satur" varētu būt vairākas nozīmes, proti, "ietver", "iekļauj", "aptver" vai "sastāv no", formulējot patenta pretenzijas, tiesiskā noteiktība prasa to interpretēt plašākā nozīmē, proti, "ietver", "iekļauj" vai "aptver". Ja pretenzijā izgudrojuma objektu definē ar "sastāv no", to interpretē kā tādu, kas nosaka, ka objekts satur tikai un vienīgi minētās pazīmes. Piemēram, ja kompozīcijas pretenzija tiek formulēta tā, ka tā "sastāv no komponentiem A, B un C", komponentu proporcijas izsakot procentuāli, papildu komponenta klātbūtne ir izslēgta, un procentu summai jābūt 100 %.

6. Izgudrojuma vienotība (PL 31. pants)

Vienu patentu piešķir vienam izgudrojumam vai izgudrojumu grupai, kuru saista vienota izgudrotāja iecere. Izgudrojuma vienotība uzskatāma par ievērotu tikai tad, ja vienā pieteikumā aprakstītajiem izgudrojumiem ir viena vai vairākas kopīgas "īpašas tehniskās pazīmes". Ar "īpašajām tehniskajām pazīmēm" saprot tās izgudrojumu raksturojošās pazīmes, kuras katru pieteikumā ietverto izgudrojumu, uzskatot to par visu pieteikuma objektu, atšķir no zināmā tehnikas līmeņa (proti, piešķir izgudrojumam novitāti un izgudrojuma līmeni). Izgudrojuma vienotības tiek izvērtēta, analizējot pretenziju saturu, kura interpretācijai var izmantot aprakstu un zīmējumus (ja tādi ir).

6.1. Neatkarīgo un atkarīgo pretenziju vienotība

Tā kā PL neparedz (PL 37.1. pants) un PV nepārbauda izgudrojuma atbilstību novitātes kritērijam, tad, vērtējot pieteikuma atbilstību vienotības kritērijam, vērtē tikai tās situācijas, kad vienotības trūkums ir konstatējams bez novitātes pārbaudes. PV izgudrojuma vienotību vērtē, analizējot neatkarīgās pretenzijas.

Ja PV nav konstatējusi izgudrojuma vienotības trūkumu un patents ir piešķirts, bet vēlāk rodas strīds par patenta spēkā esamību, tad arguments par vienotības trūkumu nevar būt par pamatu patenta anulēšanai.

Ja pieteikuma neatkarīgās pretenzijas atšķir izgudrojumu no zināmā tehnikas līmeņa un atbilst izgudrojuma vienotības prasībām, tad nevar rasties problēmas ar to atkarīgo pretenziju atbilstību vienotības kritērijam, kas ir atkarīgas no dotās neatkarīgās pretenzijas. Turklāt nav svarīgi, vai atkarīgajā pretenzijā ir aprakstīts papildu (nākamais) izgudrojums. Līdzīgi, nevar rasties problēmas ar atbilstību izgudrojuma vienotības kritērijam, ja pretenzijās ir ģints/sugas pakārtotība un ģints pretenzijas atšķir izgudrojumu no zināmā tehnikas līmeņa. Tāpat nevar rasties problēmas ar atbilstību izgudrojuma vienotības kritērijam gadījumos, kad pretenzijās ir kombinācijas/apakškombinācijas pakārtotība un apakškombinācijas pretenzija atšķir izgudrojumu no zināmā tehnikas līmeņa, bet kombinācijas pretenzija ietver visas apakškombinācijas pazīmes.

6.2. Iespējamo situāciju skaidrojums par izgudrojuma vienotību

Izgudrojuma vienotības noteikšanas metode sīkāk izskaidrota šādos 3 gadījumos:

a) dažādu kategoriju pretenziju kombinācija vienā pieteikumā;

b) tā saucamo “Markuša tipa” pretenziju gadījumā;

c) vienā pieteikumā ir pretenzijas uz starpproduktiem un galaproduktiem.

6.2.1. Dažādu kategoriju pretenzijas vienā pieteikumā

Izgudrojuma vienotība pieteikumā ir ievērota, ja tas satur vienu no šādām dažādu kategoriju pretenziju kombinācijām:

a) neatkarīgā pretenzija uz produktu + neatkarīgā pretenzija uz paņēmienu, kas speciāli pielāgots minētā produkta ražošanai, + neatkarīga pretenzija uz minētā produkta lietošanu;

b) neatkarīgā pretenzija uz paņēmienu + pretenzija uz ierīci, kas speciāli konstruēta, lai veiktu doto paņēmienu;

c) neatkarīgā pretenzija uz produktu + neatkarīgā pretenzija uz paņēmienu, kas ir speciāli pielāgots, lai izgatavotu doto produktu, + neatkarīgā pretenzija uz ierīci vai līdzekļiem, kas speciāli izveidoti, lai veiktu doto paņēmienu.

Minētās kombinācijas jāsaprot tā, ka paņēmiens ir speciāli pielāgots tiešai produkta iegūšanai un ka ierīce ir speciāli konstruēta šī paņēmiena veikšanai, ja minētās ierīces un produkta atšķirīgās pazīmes sasaucas (pēc komplementaritātes vai kooperācijas principa) ar minētā paņēmiena atšķirīgajām pazīmēm.

Tādējādi paņēmienu uzskata par speciāli pielāgotu produkta iegūšanai tad, ja paņēmiena tiešs rezultāts ir dotais produkts un produktam un paņēmienam ir tehniska saistība. Vārdi "speciāli pielāgots" tomēr nenozīmē, ka doto produktu nevarētu iegūt ar citu paņēmienu.

Arī ierīce un līdzekļi jāuzskata par "speciāli konstruētiem paņēmiena veikšanai" tad, ja paņēmienam un ierīcei vai paņēmienam un līdzekļiem ir kopējas atšķirīgās pazīmes. Tādējādi nepietiek tikai ar to, ka ierīce dod iespēju veikt minēto paņēmienu, bet arī ierīcei jābūt jaunai. Vienlaikus nav jāuzskata, ka minētā ierīce izmantojama tikai dotā paņēmiena veikšanai vai ka doto paņēmienu nevarētu veikt ar citas ierīces palīdzību.

6.2.2. Markuša tipa pretenzijas

Tās ir pretenzijas, kur vienā pretenzijā ir pazīmes ar alternatīvām nozīmēm (visbiežāk lietotas ķīmijā, bet var būt arī citās nozarēs). Markušs (*Dr. Eugene Markush*) bija amerikāņu izgudrotājs, kurš 1924. gadā pirmo reizi šādā veidā definēja savu izgudrojumu patenta pretenzijās. Šajos gadījumos uzskata, ka ir izpildīta prasība par savstarpējo tehnisko saistību un īpašajām tehniskajām pazīmēm.

Ja Markuša tipa pretenzija definē ķīmisku savienojumu, tad alternatīvās nozīmes tiek uzskatītas par līdzīgām šādos gadījumos:

a) visām alternatīvām ir kopīgas īpašības vai aktivitāte un

b) ir kopēja ķīmiskā struktūra, t.i., visām alternatīvām ir kopīgi galvenie struktūrelementi, vai

c) gadījumos, kad vienādā struktūra nav apvienojošs elements, visas alternatīvas pieder vienai noteiktai ķīmisko savienojumu klasei, uz kuru attiecas arī izgudrojums.

Iepriekšminētais vārdu savienojums "visām alternatīvām ir kopīgs struktūrelements" attiecas uz gadījumiem, kad šis struktūrelements veido ievērojamu visa savienojuma daļu, vai arī šis struktūrelements ir neliela daļa no visa savienojuma, bet tas ir savienojuma atšķirīgā pazīme. Struktūrelements var būt gan atsevišķs komponents, gan arī atsevišķu komponentu savstarpēji saistīta kombinācija.

Iepriekš minētie vārdi "viena noteikta ķīmisko savienojumu klase" nozīmē, ka izgudrojuma savienojumam sagaidāmas tādas pat īpašības kā no tehnikas līmeņa jau zināmajiem šīs klases savienojumiem. Citiem vārdiem, ir sagaidāms, ka, aizvietojot vienu noteiktas klases locekli ar citu, sagaidāms vienāds rezultāts.

Fakts, ka izgudrojumam ar Markuša tipa pretenzijām piešķirami dažādi klasifikācijas indeksi, ko nosaka alternatīvu raksturs, pats par sevi nevar būt par iemeslu secinājumam par vienotības trūkumu.

6.2.3. Starpprodukti un galaprodukti

a) Ar terminu "starpprodukti" jāsaprot gan patiesi starpprodukti, gan izejvielas. Tie ir produkti, no kuriem var iegūt galaproduktu to ķīmisku vai fizikālu pārvērtību rezultātā, kurās starpprodukti zaudē savu identitāti.

b) Gadījumos ar starpproduktiem un galaproduktiem izgudrojuma vienotības kritērijs jāuzskata par izpildītu, ja ir ievēroti šādi apstākļi:

1) starpproduktam un galaproduktam ir viens un tas pats būtiskais struktūrelements, turklāt:

ķīmiskā pamatstruktūra ir tā pati vai

divu produktu ķīmiskās struktūras ir tehniski cieši savstarpēji saistītas, un starpprodukts iekļaujas galaproduktā kā būtisks struktūrelements, un

2) starpprodukts un galaprodukts ir tehniski savstarpēji saistīti tā, ka galaproduktu no starpprodukta iegūst tieši vai arī galaprodukts no starpprodukta ir atdalīts ar nelielu skaitu starpproduktu, kuri visi satur to pašu būtisko struktūrelementu.

c) Izgudrojuma vienotības kritērijs jāizvērtē arī gadījumos, ja starpprodukta vai galaprodukta struktūra nav zināma. Piemēram, ja starpprodukta struktūra ir zināma, bet galaprodukta struktūra nav zināma, vai arī, ja ne starpprodukta, ne galaprodukta struktūra nav zināma. Lai šajos gadījumos atzītu izgudrojuma vienotību, jābūt pārliecinošiem pierādījumiem, kas ļauj secināt, ka starpproduktam un galaproduktam ir cieša tehniska savstarpējā saistība, piemēram, ka starpprodukts satur to pašu būtisko elementu, ko satur galaprodukts, vai ka starpprodukts iekļaujas galaproduktā kā pēdējā būtiskais elements.

d) Vienā patentā var iekļaut dažādus starpproduktus, kurus izmanto dažādos paņēmienos, kuros iegūst to pašu galaproduktu, ar noteikumu, ka visiem ir viens un tas pats būtiskais struktūrelements.

e) Izgudrojuma vienotības kritērijs nav uzskatāms par izpildītu, ja vienā patentā ir pretenzijas uz dažādiem starpproduktiem, kas veido galaprodukta struktūras dažādas daļas.

f) Ja starpprodukti un galaprodukti ir savienojumu grupas, tad katram starpprodukta savienojumam jābūt saistītam ar galaprodukta grupas savienojumiem. Tomēr daži atsevišķi galaprodukta grupas savienojumi var nebūt saistīti ar starpprodukta grupas savienojumiem, tādā gadījumā šīm 2 savienojumu grupām nav jābūt absolūti sakrītošām (kongruentām).

Ja, izvērtējot pieteikuma atbilstību izgudrojuma vienotības kritērijam saskaņā ar iepriekšminētajiem nosacījumiem, pieteikumā ir fakti, ka starpproduktam piemīt arī citas īpašības, nevis tikai spēja veidot galaproduktu, tad tas nevar būt par šķērsli izgudrojuma vienotības atzīšanai.

Vērtējot izgudrojuma vienotību, nav nekādas nozīmes faktam, vai dažādie izgudrojuma objekti ir aprakstīti vienā pretenzijā kā alternatīvas, vai atsevišķās pretenzijās.

Vadlīniju 2. pielikumā sniegti izgudrojuma vienotības vai tās trūkuma piemēri.

7. Papildmateriālu iesniegšana un grozījumu pieļaujamība, kļūdu labojumi (PL 36. pants)

Pēc pieteikuma iesniegšanas datuma tajā var veikt tikai tādus grozījumus, kas "nemaina izgudrojuma būtību un nepaplašina izgudrojuma pretenziju apjomu".

Par grozījumiem, kas nepaplašina izgudrojuma apjomu, tiek uzskatīti tādi grozījumi, kurus lietpratējs attiecīgajā jomā saprot tieši un viennozīmīgi. Ja attiecīgās jomas lietpratējam ir skaidrs, ka sākotnēji pieteikumā aprakstītās vai zīmējumos attēlotās izgudrojuma pazīmes katra atsevišķi vai vairākas kopā apzīmē tikai un vienīgi to pašu, ko vēlākajos grozījumos iesniegtās, un tās nevar nozīmēt neko citu, tad šādi grozījumi tiek uzskatīti par tiešiem un viennozīmīgiem un tie ir pieļaujami.

Ja grozījumi ir kādas pazīmes svītrošana no sākotnējā pieteikuma, tad šādiem grozījumiem piemēro tos pašus kritērijus, proti, pazīmju svītrošana nedrīkst ieviest lietpratējam attiecīgajā jomā neskaidrību un neviennozīmību attiecībā uz sākotnēji aprakstīto izgudrojuma objektu.

Ja grozījumi pieteikumā ļauj izgudrojumam atrast vairāk par vienu interpretāciju un nav skaidrs, kura no tām ir domāta, tad šādus grozījumus nevar uzskatīt par viennozīmīgiem. Un pretēji, ja grozījumi apraksta to pašu izgudrojumu tikai citiem vārdiem, bet ar kuriem lietpratējs saprot tikai to pašu, kas bijis aprakstīts sākotnējā pieteikumā, tad šādi grozījumi uzskatāmi par tiešiem un viennozīmīgiem un ir pieļaujami.

Tādi pat nosacījumi attiecināmi uz grozījumiem, kas satur attiecīgajā nozarē jau zināmas un vispārējas atziņas. Šāda veida grozījumus var atļaut tikai tad, ja tie neievieš pieteikumā neviennozīmību attiecībā pret sākotnēji aprakstīto izgudrojumu.

Novērtējot grozījumu raksturu, prioritātes (gan saskaņā ar Parīzes konvenciju, gan agrāk iesniegta Latvijas pieteikuma iekšējās prioritātes gadījumā) dokumentos aprakstītās pazīmes netiek ņemtas vērā.

Grozījumu piemēri:

Paplašinošs grozījums. Sākotnēji iesniegtajā pieteikumā ir minēts "elastīgs ķermenis" un aprakstā nav doti šādu ķermeņu piemēri, vēlāk tiek iesniegts grozījums uz "gumiju". Šāds grozījums nav pieļaujams, jo, lai gan ir labi zināms, ka gumija ir elastīgs ķermenis, tomēr elastīga var būt, piemēram, arī atspere. Un, tā kā no sākotnējā pieteikuma nebija skaidri un viennozīmīgi saprotams, ka elastīgais ķermenis var būt tikai gumija, tad šāds grozījums nav pieļaujams.

Nepaplašinošs grozījums. Ja sākotnēji iesniegtajā pieteikumā kā "elastīga ķermeņa" piemērs aprakstā ir raksturota atspere, vai, ja zīmējumā ir attēlota atspere, tad grozījums no "elastīga ķermeņa" uz "atsperi" ir pieļaujams.

Grozījums kā kļūdas labojums. Ja attiecīgās nozares lietpratējs atzīst, ka pieteikumā ir kļūda, bet no sākotnējā apraksta, pretenzijām vai zīmējumiem ir skaidrs, kas bijis domāts, tad kļūdas labojums ir pieļaujams kā grozījums, kas ir saprotams tieši un viennozīmīgi.

Grozījumu ierobežojumi attiecas uz visām pieteikuma daļām, t.i., aprakstu, zīmējumiem un pretenzijām. Atļautu un neatļautu grozījumu piemēri sniegti vadlīniju 3. pielikumā.

7.1. Pretenziju grozījumi

Fakts, ka izgudrojums, kā tas raksturots pretenzijā un ierobežots ar grozījumiem, ir tikai plašākas izgudrotāja idejas (vispārīgas idejas), kas aprakstīta sākotnēji iesniegtajā aprakstā, precizēts definējums nav pietiekams, lai šādus grozījumus pieļautu. Tikai, ja ar grozījumiem ierobežotā pretenzija ir tieši un viennozīmīgi atvasināma bez papildu izgudrotāja ieceres, tad šādi grozījumi ir pieļaujami. Tādi paši nosacījumi jāievēro gadījumos, ja izgudrojuma pretenzija ir raksturota kā vispārēja izgudrotāja ideja, bet aprakstā ir tikai konkrēti iemiesojumi. Jāpiezīmē, ka šādu pieteikumu, kuros pretenzijā izgudrojums ir aprakstīts vispārinātā veidā, kas bieži ietver arī pazīmes, kas nav tieši un viennozīmīgi saprotamas lietpratējam attiecīgajā jomā, ir daudz. Ja tomēr, apskatot kopumā visus aprakstā un zīmējumos dotos konkrētos iemiesojumus, var konstatēt, ka tie tieši un viennozīmīgi atspoguļo pretenzijā izteikto vispārējo izgudrotāja ideju, tad šāda pretenzija ir pieļaujama.

Tāda pati pieeja tiek izmantota, novērtējot grozījumus, kas papildina pretenziju vai svītro no pretenzijas pazīmes. Tomēr, ja sākotnējā aprakstā bija tādi vārdi kā "vislabākajā variantā satur...", "papildus var pievienot..." u.tml., rādot, ka vienas vai otras pazīmes pievienošana vai svītrošana ir izvēles lieta, tad, ja grozījumi attiecas uz šīm izvēles pazīmēm, tos uzskata par pieļaujamiem.

Ja kāda izgudrojuma pazīme sākotnēji ir tikusi minēta tikai aprakstā, bet ne pretenzijās, ir atļauta tās pievienošana, grozot esošu pretenziju vai veidojot jaunu.

7.2. Markuša tipa formulas grozījumi

Ja Markuša tipa formulā (t.i., izgudrojuma pazīmes izteiktas alternatīvā formā) grozījums ir dažu alternatīvo pazīmju svītrošana, tad tie jāizvērtē pēc vadlīniju 7. punktā aprakstītās metodikas. Šādi grozījumi ir pieļaujami tikai tad, ja tie ir bijuši skaidri aprakstīti sākotnējā aprakstā vai zīmējumos vai ja lietpratējs attiecīgajā jomā tos varētu skaidri un viennozīmīgi izsecināt bez papildu jaunrades.

Piemēram, ja ķīmisks savienojums sākotnēji aprakstīts kā daudzu dažādu alternatīvu kombinācija. Dažreiz tādi grozījumi, kā konkrētu alternatīvu kombinācijas pievienošana formulai to daudzo alternatīvu robežās, kas bijušas aprakstītas sākotnēji, vai konkrētu alternatīvu kombinācijas svītrošana, netiek uzskatīti kā aprakstīti sākotnējā aprakstā vai zīmējumos. Proti, ja aizvietotājiem sākotnēji bija dotas daudzas alternatīvas, bet grozījumu rezultātā katram aizvietotājam paliek tikai viens alternatīvais variants, tad šādi grozījumi nav pieļaujami, ja vien šis vienīgais alternatīvu kombinācijas variants nav bijis aprakstīts sākotnējā aprakstā vai uzzīmēts ķīmiskajā formulā.

No otras puses, ja sākotnēji ķīmiskais savienojums bijis aprakstīts ar aizvietotājiem, kam katram dotas vairākas alternatīvas nozīmes, un ja aprakstā bijušas konkrētu piemēru veidā dotas aizvietotāju konkrētu alternatīvu kombinācijas, tad formulas grozījumi, kas attiecas uz šīm piemēros aprakstītajām konkrētajām kombinācijām, ir pieļaujami.

7.3. Skaitlisko pazīmju grozījumi

Grozījumi, kas attiecas uz skaitlisku pazīmju pievienošanu, nav pieļaujami, ja vien šīs skaitliskās pazīmes nav bijušas sākotnējā pieteikumā vai ja vien speciālistam attiecīgajā

jomā šīs skaitliskās pazīmes nav viennozīmīgi skaidras no sākotnējā apraksta teksta vai zīmējumiem.

Piemēram, ja sākotnēji iesniegtajā pieteikumā ir īpaši uzsvērts, ka "vēlams 24–25 °C temperatūrā...", tad pretenzijā var veikt grozījumu, ieviešot šo temperatūras intervālu. Taču, ja sākotnējā aprakstā konkrētajos piemēros ir viens izgudrojuma izpildīšanas piemērs pie 24 °C, bet cits – pie 25 °C temperatūras, tad grozījums "24–25 °C temperatūrā..." nav pieļaujams automātiski, bet jāvērtē, vai no sākotnējā apraksta un konkrēto piemēru teksta viennozīmīgi un skaidri izriet, ka minētās temperatūras vērtības ir intervāla robežas.

7.4. Disklamācija jeb pazīmju izslēgšana

Disklamācija nozīmē tādus grozījumus, kuros ir īpaši uzsvērta kādas pazīmes neatrašanās aizsardzības apjomā. Šāda veida grozījumus nevar vērtēt tāpat kā grozījumus par pazīmju pievienošanu, jo bieži vien tie ir vienīgā iespēja izvairīties no izgudrojuma neatbilstības novitātes kritērijam.

Šādai specifiskai grozījumu novērtēšanai ir šādi iemesli:

a) disklamācija, kas ļauj izvairīties no iekļaušanas zināmajā tehnikas līmenī, ir tikai neliels grozījums, kas nemaina izgudrojuma būtību kopumā, un

b) šāda disklamācija, ja citādi izgudrojums atbilst izgudrojuma līmeņa kritērijam, ļauj nodrošināt izgudrojumam patentaizsardzību.

Piemēram, sākotnējā pretenzijā bija pazīme "alkilgrupa", bet tāds disklamācijas grozījums kā "alkilgrupa, izņemot etilgrupu" (jo etilgrupa bija zināma no tehnikas līmeņa) tikai precizē šo pazīmi, neieviešot tajā neskaidrību.

7.5. Izgudrojuma objekta vai efekta grozījumi

Izgudrojuma objekta (priekšmeta) vai efekta (uzdevuma, kuru atrisina dotais izgudrojums) grozījumi ir pieļaujami tikai tādā mērā, cik lietpratējam attiecīgajā nozarē šie grozījumi ļauj tieši un viennozīmīgi saprast, ka tie attiecas uz to pašu izgudrojuma objektu un tā atrisināto uzdevumu, kas bija sākotnēji iesniegtajā pieteikumā. Ja grozījumi

rada neviennozīmību vai neļauj lietpratējam tieši, bez papildu jaunrades šos grozījumus identificēt ar sākotnēji iesniegto, tad šādi grozījumi nav pieļaujami.

Gadījumos, kad grozījumi ir kā jaunu ziņu pievienošana vai esošo maiņa, tad šie grozījumi jāvērtē šādi: grozījumi ir pieļaujami, ja

a) grozītais efekts ir tieši un viennozīmīgi izsecināms no sākotnēji iesniegtā izgudrojuma objekta;

b) grozītais izgudrojuma objekts ir tieši un viennozīmīgi sasaistāms ar sākotnēji aprakstīto efektu;

c) ir atļauti tādi grozījumi, kur grozītais efekts sākotnēji bijis aprakstīts tikai kādā konkrētā izgudrojuma izpildes piemērā, un, ja šis konkrētais piemērs grozījumu rezultātā kļūst par visu izgudrojumu;

d) ja sākotnēji ir bijusi aprakstīta tikai darbība vai funkcija, kas saistīta ar izgudrojuma struktūru, un ja objekts, kas veic šādu funkciju, un tā darbības efekts ir tieši un viennozīmīgi izsecināms no šīs aprakstītās darbības vai funkcijas, tad šāda objekta vai tā efekta pievienošana pieteikumam ir pieļaujama.

Tomēr, ja sākotnējā pieteikumā aprakstītā darbība vai funkcija neļauj skaidri un viennozīmīgi secināt, ka grozījumos iesniegtā izgudrojuma struktūra ir tā, kas veic vai kurai piemīt šī sākotnēji aprakstītā funkcija, tad šādi grozījumi, kas paredz izgudrojuma objekta pievienošanu, jāvērtē šādi: proti, vai grozījumam, kas pievieno pieteikumam izgudrojuma objektu, tā ir vienīgā funkcija vai darbība un vai tas ir skaidrs no sākotnējā izgudrojuma apraksta vai zīmējumiem.

7.6. Grozījumi izgudrojuma aprakstā

Ja grozījumi aprakstā lietpratējam attiecīgajā jomā tieši un viennozīmīgi ļauj identificēt to pašu izgudrojuma objektu, kas bijis aprakstīts sākotnējā aprakstā vai zīmējumos, tad šādi grozījumi ir pieļaujami.

Grozījumi izgudrojuma aprakstā:

a) konkrētu piemēru pievienošana;

Jauni izgudrojuma īstenošanas piemēri nav atļaujami, ja vien lietpratējs attiecīgajā jomā tos nevar tieši un viennozīmīgi izsecināt no sākotnēji iesniegtā pieteikuma apraksta vai zīmējumiem.

b) grozījumi funkcijā vai darbībā;

Grozīt izgudrojuma objekta funkciju var tikai tad, ja šāds grozījums lietpratējam attiecīgajā jomā ir tieši un viennozīmīgi saprotams no sākotnēji iesniegtā izgudrojuma apraksta vai zīmējumiem.

c) ķīmisko savienojumu īpašību pievienošana;

Lai gan tādas īpašības kā ķīmiskā savienojuma kušanas punkts ir šim savienojumam raksturīga īpašība, tomēr vairumā gadījumu tas neļauj lietpratējam attiecīgajā nozarē tieši un viennozīmīgi identificēt sākotnēji pieteikumā nosaukto vai ar formulu attēloto vielu. Šādos gadījumos, kad ķīmisko savienojumu īpašību pievienošana neizriet tieši un viennozīmīgi no sākotnēji iesniegtā apraksta un formulām, šādi grozījumi nav pieļaujami.

Ja kāda izgudrojuma pazīme sākotnēji ir tikusi atklāta tikai pretenzijās, bet nav minēta nekur izgudrojuma aprakstā, ir atļauts veikt grozījumus aprakstā, lai tas iekļautu minēto pazīmi, izpildot PL 30.2. pantu, kas nosaka, ka pretenzijām ir jābūt pamatotām aprakstā. Grozījumi izgudrojuma aprakstā, kas pamatoti uz zīmējumiem, ir pieļaujami.

7.7. Zināmā tehnikas līmeņa dokumentu pievienošana

Vienkārša zināmo informācijas avotu pievienošana, tos tikai nosaucot, netiek uzskatīta par jaunas informācijas pievienošanu, tādēļ ir atļaujama, neatkarīgi no tā, vai šis avots ir tieši un viennozīmīgi saistāms ar sākotnējo pieteikuma saturu. Tomēr, ja grozītais apraksts vai zīmējumi balstās uz šādu jaunu izziņas avotu un maina risināmo problēmu, tad šāda informācijas avota pievienošana nav pieļaujama, ja vien izgudrojuma priekšmets vai efekts, kas šāda grozījuma rezultātā tiek mainīts, nav bijis izsmeļoši, tieši un viennozīmīgi saskatāms sākotnēji iesniegtajā pieteikumā.

7.8. Grozījumi zīmējumos

Grozījumi zīmējumos ir atļauti tikai tad, ja šie grozītie zīmējumi ir bijuši pilnīgi, tieši un viennozīmīgi aprakstīti sākotnēji iesniegtajā izgudrojuma aprakstā vai zīmējumos vai ja

šie grozījumi lietpratējam attiecīgajā jomā ir tieši un viennozīmīgi izsecināmi no sākotnēji iesniegtā pieteikuma apraksta vai zīmējumiem. Jāatzīmē, ka grozīto zīmējumu paskaidrojumos var būt runa par citu objektu nekā sākotnēji iesniegtā pieteikuma aprakstā vai zīmējumu paskaidrojumos.

7.9. Citi grozījumi

Ja izgudrojuma aprakstā vai zīmējumos viena un tā pati lieta ir nosaukta vai raksturota dažādi, tad ir atļauti tādi grozījumi, kas lietpratējam attiecīgajā jomā ļauj tieši un viennozīmīgi saprast, kurš no sākotnējiem variantiem ir bijis pareizais, bet kurš kļūdains.

7.10. Grozījumi izgudrojuma aprakstā, kas balstās uz citētiem dokumentiem

Ja izgudrojuma aprakstā ir atsauce uz kādu dokumentu, bet tā saturs nav izklāstīts, tad, ja lietpratējam attiecīgajā jomā nav tieši un viennozīmīgi saprotams, kas šajā dokumentā ir teikts, tāda dokumenta satura izklāsts kā grozījums zināmā tehnikas līmeņa izklāstā pieteikumā nav pieļaujams un tiek uzskatīts par pieteikuma apjoma paplašināšanu (skatīt vadlīniju 3. pielikuma 12. piemēru).

8. Termiņi

Darbība	Termiņš	Pagarināšana (PL 44. pants)	Lietvedības turpināšana (PL 45. pants)	Atjaunošana (PL 46. pants)	Tiesiskās sekas
Tulkojuma iesniegšana (PL 28.5. pants)	2 mēneši no pieteikuma iesniegšanas		iespējama		Pieteikumu uzskata par atsauktu
Maksa par pieteikumu (PL 28.6. pants)	1 mēnesis no pieteikuma iesniegšanas				Pieteikumu uzskata par neiesniegtu
Maksa par pretenzijām (PL 28.6[1]. pants)	1 mēnesis no pieteikuma iesniegšanas + 1 mēnesis	iespējama	iespējama	iespējama	Neapmaksātās pretenzijas uzskata par neiesniegtām
Prioritātes pieprasīšana (PL 29.3. pants)	16 mēneši no agrākā prioritātes datuma				Prioritāte tiek atteikta
Prioritātes dokumenta iesniegšana (PL 29.3. pants)	16 mēneši no agrākā prioritātes datuma				Prioritāte tiek atteikta
Trūkstošo izgudrojuma apraksta daļu un zīmējumu iesniegšana (PL 33.3. pants)	2 mēneši no paziņojuma par trūkumu				Pieteikuma datuma maiņa, ja trūkstošās daļas iesniedz un tās netiek 1 mēneša laikā atsauktas (PL 33.4.pants) Ja neiesniedz, trūkstošās daļas tiek uzskatītas par neesošām (PL 33.6. pants)
Pieteikuma atsaukšana (PL 35.1. pants)	16 mēneši no prioritātes/pieteikuma datuma				Pieteikums netiek publiskots

Izgudrotāja nepubliskošana (PL 14. pants)					Izgudrotāja vārds netiek publiskots
Grozījumu veikšana izgudrojuma aprakstā, pretenzijās vai zīmējumos pēc pieteicēja iniciatīvas (PL 36.1. pants)	1 reizi līdz datumam, kad tiek veikta samaksa par patenta piešķiršanu	iespējama	iespējama	iespējama	
Grozījumu veikšana izgudrojuma aprakstā, pretenzijās vai zīmējumos pēc PV pieprasījuma (PL 37.3. pants)	3 mēneši no pieprasījuma paziņošanas	iespējama	iespējama	iespējama	Pieprasījumi var būt vairākkārtīgi
Iesniegums par nodalītā pieteikuma iesniegšanu (PL 36.2. pants)	Līdz datumam, kad tiek publicēts paziņojums par pamatpatenta piešķiršanu				
Nodalītā pieteikuma dokumentu iesniegšana un maksu veikšana (PL 36.2. pants)	3 mēneši pēc iesnieguma iesniegšanas par nodalīto pieteikumu			iespējama	Neizpildes gadījumā nodalīto pieteikumu uzskata par atsauktu
Maksājums par patenta piešķiršanu un publicēšanu (PL 38.1. pants)	3 mēneši no paziņojuma par patenta piešķiršanu paziņošanas	iespējama	iespējama	iespējama	Neizpildes gadījumā pieteikumu noraida (PL 38.5. pants)
Maksājums par patenta uzturēšanu spēkā ar papildmaksu (PL 43.2. pants)	6 mēneši no PL 43.1. pantā noteiktā termiņa			iespējama	Neizpildes gadījumā patents tiek atzīts par spēkā neesošu (PL 55.1.2. pants)

Apelācijas iesniegšana (PL 39. pants)	3 mēneši no nelabvēlīgā lēmuma paziņošanas (RĪIPL 58.1. pants)				Apelācijas neiesniegšanas gadījumā PV lēmums stājas spēkā
Iesnieguma iesniegšana par termiņa pagarināšanu atbildes sniegšanai un maksājums (PL 44. pants)	Pirms attiecīgā termiņa iestāšanās; rēķina apmaksa 1 mēneša laikā		iespējama	iespējama	Neizpildes gadījumā iestājas sekas kā par attiecīgā termiņa nokavējumu
Iesnieguma iesniegšana par lietvedības turpināšanu un maksājums (PL 45. pants)	2 mēneši no paziņojuma par termiņa neievērošanu vai tiesību zaudēšanu; rēķina apmaksa 2 mēnešu laikā				Neizpildes gadījumā iesniegumu uzskata par atsauktu
Iesnieguma iesniegšana par tiesību atjaunošanu (PL 46.2. pants)	2 mēneši no dienas, kad novērst iemesls termiņa neievērošanai, bet ne vēlāk kā 1 gads pēc noteiktā termiņa				Neizpildes gadījumā pieteikuma vai patenta tiesiskais statuss nemainās
Iesniegums par patenta ierobežošanu (PL 58.1.2. pants)	Patenta spēkā esamības laikā				
Iesnieguma un pretenziju tulkojuma iesniegšana un samaksas veikšanas Eiropas patenta apstiprināšanai (PL 71.2. pants)	3 mēneši no paziņojuma par patenta piešķiršanu publikācijas Eiropas patentu iestādes izdevumā			iespējama	Neizpildes gadījumā Eiropas patents Latvijā nav spēkā no pieteikuma datuma
Eiropas patenta pieteikuma konversija (PL 74. pants)	3 mēneši no datuma, kad Eiropas patents tiek uzskatīts par atsauktu vai neiesniegtu tulkojuma trūkuma dēļ				Neizpildes gadījumā pieteikums Latvijā nav spēkā

III. DAĻA. PROCEDŪRAS PĒC PATENTĒŠANAS

1. Patenta pirmstermiņa atzīšana par spēkā neesošu (PL 55. pants)

Patenta īpašnieks jebkurā laikā var paziņot par patenta darbības pārtraukšanu, iesniedzot PV attiecīgu iesniegumu, vai arī patents tiek atzīts par spēkā neesošu, ja nav samaksāta ikgadējā patenta spēkā uzturēšanas maksa. Saskaņā ar PL 56. panta nosacījumiem patentu var atzīt par spēkā neesošu arī tiesa.

Ziņas par patenta pirmstermiņa atzīšanu par spēkā neesošu PV publicē oficiālajā izdevumā.

2. Patenta ierobežošana (PL 58. pants)

Patenta ierobežošanas procedūra paredz iespēju patenta īpašniekam ierobežot patenta aizsardzības apjomu, grozot pretenzijas, vai arī tas tiek ierobežots saskaņā ar tiesas spriedumu (PL 58.1.1. pants). Iesniegumu par patenta ierobežošanu var iesniegt jebkurā laikā pēc patenta piešķiršanas. PV, veicot ekspertīzi, pārbauda, vai iesniegtie grozījumi atbilst PL 36.1. pantam – nemaina izgudrojuma būtību un nepaplašina pretenziju apjomu.

Atkarīgo pretenziju ierobežošana, neskarot neatkarīgās pretenzijas, ir pieņemama, bet neierobežoti grozījumi aprakstā vai neskaidru apgalvojumu izteiksmes uzlabojumi, vai redakcionālas izmaiņas nav pieņemamas.

Kad ierobežotais teksts ir saskaņots ar patenta īpašnieku, PV to publicē oficiālajā izdevumā.

3. Patenta īpašnieka, nosaukuma vai adreses maiņa, licences līguma reģistrācija

3.1. Īpašnieka maiņa (PL 51. pants, MK noteikumu Nr. 224 XIV nodaļa)

PL 51. pants nosaka vispārējos principus, kā notiek tiesību nodošana, bet MK noteikumu Nr. 224 XIV nodaļā ir aprakstīts, kādi dokumenti šajā gadījumā ir iesniedzami. Pierādot īpašnieka maiņas faktu, ir pieņemami jebkuri rakstveida dokumenti, to oriģināli nav nepieciešami. Iesniegumu uzskata par neiesniegtu līdz brīdim, kamēr nav samaksāta

maksa par īpašnieka maiņu. Ja iesniegtie dokumenti neatbilst MK noteikumu Nr. 224 prasībām, PV informē īpašnieku par trūkumiem un nosaka termiņu atbildes sniegšanai. Ja visi dokumenti atbilst PN prasībām, PV ieraksta izmaiņas reģistrā, sagatavo paziņojumu īpašniekam un publikāciju PV oficiālajam izdevumam, kuru publicē tuvākajā iespējamajā numurā. Tiklīdz izmaiņas tiek veiktas, tās tiek atspoguļotas arī tiešsaistes patentu reģistrā. Reģistrā veikto ierakstu par īpašnieka maiņu atsaukt vairs nevar.

3.2. Nosaukuma un adreses maiņa (MK noteikumu Nr. 224 XV nodaļa)

Ja tiek prasīta tikai patenta īpašnieka nosaukuma vai adreses maiņa, kas neskar īpašnieka juridisko statusu, tad tiek piemēroti MK noteikumu Nr. 224 XV nodaļas noteikumi. Iesniegumu uzskata par neiesniegtu līdz brīdim, kamēr nav samaksāta maksa par grozījumiem. Ja visi dokumenti atbilst MK noteikumu Nr. 224 prasībām, PV ieraksta izmaiņas reģistrā, sagatavo paziņojumu īpašniekam un publikāciju PV oficiālajam izdevumam, kuru publicē tuvākajā iespējamajā numurā. Tiklīdz izmaiņas tiek veiktas, tās tiek atspoguļotas arī tiešsaistes patentu reģistrā.

3.3. Licences reģistrācija (PL 52., 53., 54. pants, MK noteikumu Nr. 224 XVII nodaļa)

Licences līgumu veidi ir noteikti PL 52., 53., 54. pantā, un MK noteikumu Nr. 224 XVII nodaļa nosaka nosacījumus licences līguma reģistrācijai un dokumentus, kas jāiesniedz, lai licenci reģistrētu. Licences līguma reģistrācijai ieteicams izmantot iesnieguma veidlapu. Iesniegumu uzskata par neiesniegtu līdz brīdim, kamēr nav samaksāta maksa par licences līguma reģistrāciju. Ja visi dokumenti atbilst MK noteikumu Nr. 224 prasībām, PV izdara atzīmi par licences līgumu reģistrā, sagatavo paziņojumu īpašniekam un publikāciju PV oficiālajam izdevumam, kuru publicē tuvākajā iespējamajā numurā. Reģistrētā licence var tikt atcelta pēc īpašnieka pieprasījuma, ja tiek iesniegti nepieciešamie dokumenti, kas norāda, ka līgums ir zaudējis spēku. Ja samaksāta maksa par grozījumu veikšanu, tiek veikts attiecīgais ieraksts reģistrā, nosūtīts paziņojums īpašniekam un sagatavota publikācija PV oficiālajā izdevumā.

4. Patenta darbības izbeigšanās

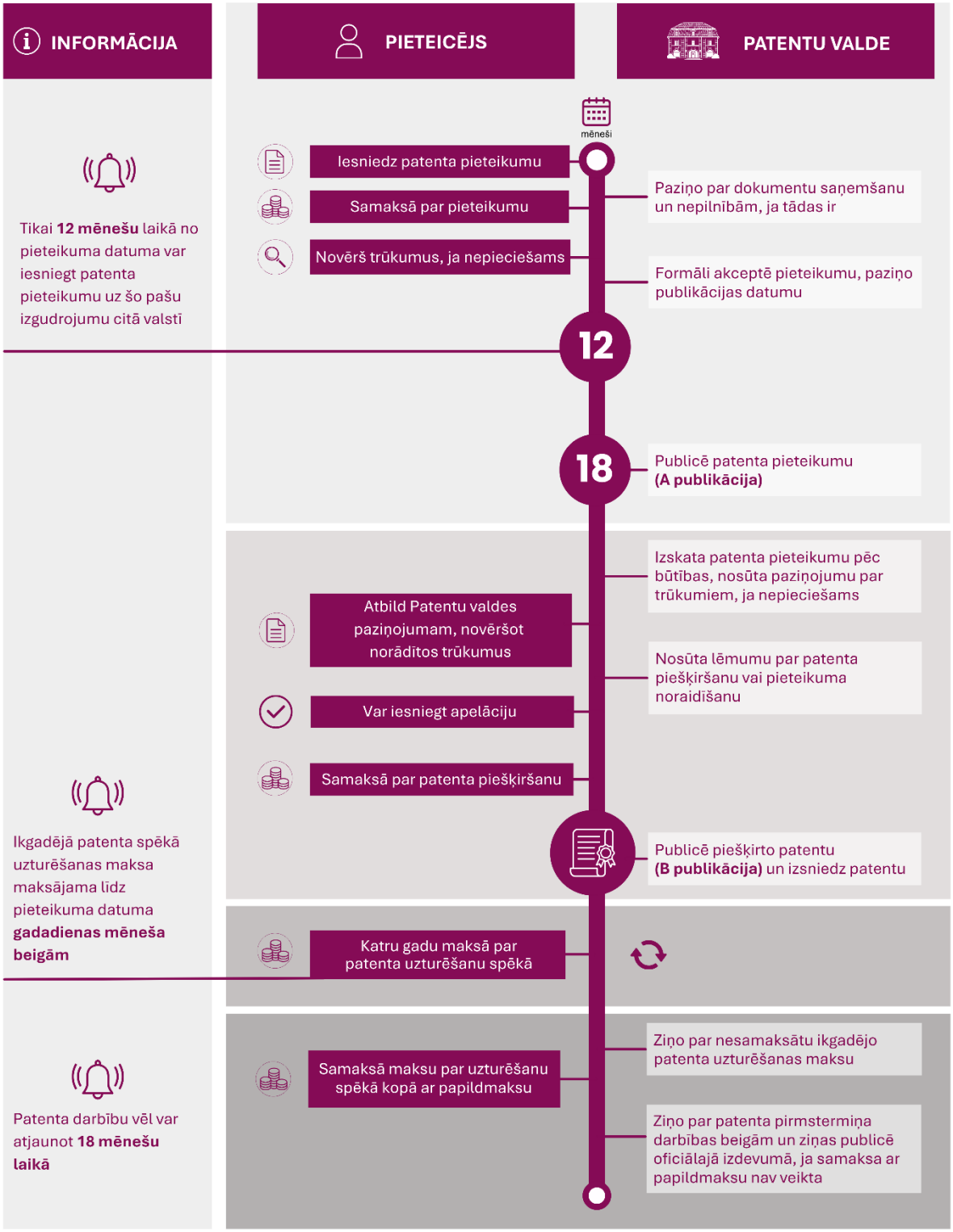
Patenta darbības maksimālais termiņš ir 20 gadi no patenta pieteikuma datuma, ja par patenta uzturēšanu spēkā ir samaksāta ikgadējā maksa. PV par patenta darbības izbeigšanos paziņo PV oficiālajā izdevumā.

5. Maksājumi

Maksājumus par darbībām PV nosaka PV cenrādis. Maksāt par darbībām drīkst jebkura persona.

IV. DAĻA. PIELIKUMI

1. pielikums. Patentēšanas un patenta uzturēšanas process

2. pielikums. Izgudrojuma vienotības kritērija vērtēšanas piemēri

1. piemērs:

1. pretenzija: Ķīmiskā **savienojuma X** iegūšanas paņēmiens.

2. pretenzija: Ķīmiskais **savienojums X**.

3. pretenzija: Ķīmiskā **savienojuma X** izmantošana par insekticīdu.

Vienotība starp 1.,2. un 3. pretenziju pastāv. Kopējā īpašā tehniskā pazīme ir ķīmiskais **savienojums X**.

2. piemērs:

1. pretenzija: Ražošanas paņēmiens, kas sastāv no **darbībām A un B**.

2. pretenzija: Iekārta, kas speciāli konstruēta **darbības A** veikšanai.

3. pretenzija: Iekārta, kas speciāli konstruēta **darbības B** veikšanai.

Vienotība pastāv starp 1. un 2. pretenziju vai starp 1. un 3. pretenziju. Nav vienotības starp 2. un 3. pretenziju, jo tām nav kopējas īpašās tehniskās pazīmes.

3. piemērs:

1. pretenzija: Raidītājs, kas apgādāts ar videosignālu **laika ass izvērsēju**.

2. pretenzija: Uztvērējs, kas apgādāts ar uztverto videosignālu **laika ass saspiedēju**.

3. pretenzija: Videosignālu raidīšanas iekārta, kas sastāv no raidītāja, kas apgādāts ar videosignālu **laika ass izvērsēju**, un uztvērēja, kas apgādāts ar videosignālu **laika ass saspiedēju**.

Īpašās tehniskās pazīmes ir – 1. pretenzijā **laika ass izvērsējs**, bet 2.pretenzijā – **laika ass saspiedējs**, kas ir savstarpēji atbilstošas tehniskas pazīmes. Izgudrojuma vienotība pastāv starp 1. un 2. pretenziju. 3. pretenzija satur abu pirmo pretenziju specifiskās pazīmes, tādēļ arī starp to un abām pirmajām pretenzijām ir izgudrojuma vienotība. Pieteikumā 3. pretenzijas varētu arī nebūt.

4. piemērs:

1. pretenzija: Konveijera siksna ar **pazīmi A.**

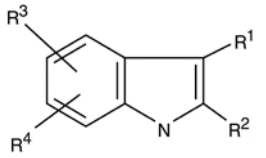
2. pretenzija: Konveijera siksna ar **pazīmi B**.

3. pretenzija: Konveijera siksna ar **pazīmēm A+B**.

Viena īpašā tehniskā pazīme ir **pazīme A**, bet otra īpašā tehniskā pazīme **ir pazīme B**. Tādēļ izgudrojuma vienotība ir starp 1. un 3.pretenziju vai starp 2. un 3. pretenziju, bet vienotības nav starp 1. un 2. pretenziju, ja vien īpašās tehniskās **pazīmes A un B** nav komplementāras vai vienlīdzīgas un neatrisina vienu tehnisko problēmu.

5. piemērs: vispārējā struktūra

1. pretenzija: Savienojums ar vispārējo formulu:

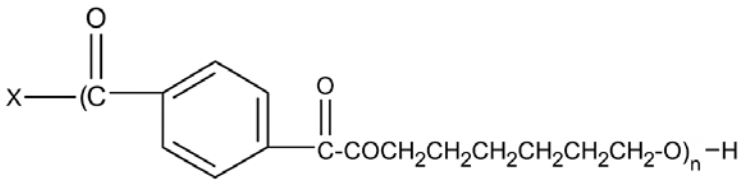
,

kur R1 ir izvēlēts no grupas: fenilgrupa, piridilgrupa, tiazolilgrupa, triazinilgrupa, alkiltiogrupa, alkoksigrupa un metilgrupa; R2–R4 ir metilgrupa, benzil- vai fenilgrupa, turklāt minētie savienojumi ir izmantojami kā zāļu vielas asins skābekļa apgādes uzlabošanai.

Šajā gadījumā **indola cikls** ir nozīmīgs struktūras elements, kuru satur visi alternatīvie savienojumi. Tā kā tiek pieņemts, ka visiem savienojumiem piemīt tā pati farmaceitiskā iedarbība, tad vienotība starp alternatīvajiem savienojumiem pastāv.

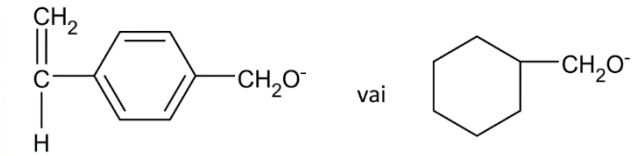
6. piemērs: kopēja vispārējā formula

1. pretenzija: Savienojums ar formulu:

(poliheksametilēntereftalāts),

kur 100 ≥ n ≥ 50 un X ir:

(1) (2)

.

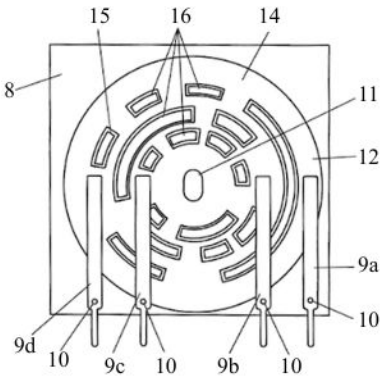
Savienojumam, kurš iegūts, esterificējot zināmas vielas poliheksametilēntereftalāta gala -COOH grupu ar grupu (2), piemīt termorezistence, jo tam ir mazāks brīvo -COOH grupu skaits, kuras izraisa termosabrukšanu. No otras puses, savienojums, kas iegūts, esterificējot zināmā poliheksametilēntereftalāta gala -COOH grupu ar vinila savienojuma atlikumu (1), kalpo par izejvielu polimēra plastificēšanai, kad tas tiek sajaukts ar nepiesātinātu monomēru un pēc tam sacietināts.

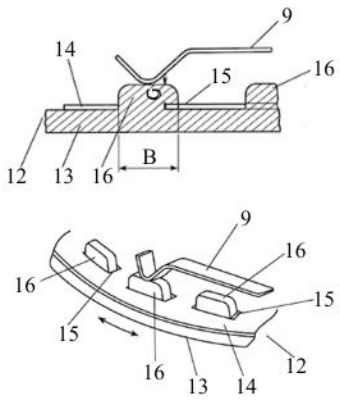
Visiem minētajā pretenzijā aprakstītajiem esteriem nepiemīt šī īpašība vai aktivitāte. Piemēram, vielai, kas iegūta, esterificējot ar "CH_2=CH" vinilsavienojumu, nepiemīt termorezistentas īpašības. Tādēļ augšminētās alternatīvas nav aprakstāmas vienā pieteikumā, jo tam nav izgudrojuma vienotības.

3. pielikums. Piemēri grozījumiem patenta pieteikumā

1. piemērs: vispārīgas idejas konkretizācija

Sākotnējais pieteikums	Grozījumi
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Grozāms slēdzis	Grozāms slēdzis
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Grozāmais pārslēgs (12) pievienots pie grozāmas ass (11), kas iestiprināta kontaktplāksnes vidū. Pārslēgs (12) ir izveidots, piestiprinot **elektrovadoša materiāla plāksni (14)** pie izolējošā materiāla plāksnes (13) virsmas. **Elektrovadošajai plāksnei (14)** ir daudz caurumu (15), kas, pārslēgu grozot, nonāk kontaktā ar spailēm (9a)–(9d).	Grozāmais pārslēgs (12) pievienots pie grozāmas ass (11), kas iestiprināta kontaktplāksnes vidū. Pārslēgs (12) ir izveidots, piestiprinot **vara plāksni (14)** pie izolējošā materiāla plāksnes (13) virsmas. **Vara plāksnei (14)** ir daudz caurumu (15), kas, pārslēgu grozot, nonāk kontaktā ar spailēm (9a)–(9d).
Pretenzijas	Pretenzijas
Grozāms slēdzis, kas sastāv no kontaktplāksnes (8), kurai nekustīgi piestiprinātas kontaktspailes (9a)–(9d) un grozāmi piestiprināts pārslēgs (12), ko veido **elektrovadoša materiāla plāksne (14)** ar daudziem caurumiem (15), kas, pārslēgu grozot, nonāk kontaktā ar minētajām spailēm (9a)-(9d), izolējošas plāksnes (13), kurai ir izolējošā materiāla izciļņi (16), kas izvirzās pa caurumiem (15), saskaroties ar **elektrovadošo plāksni (14)**.	Grozāms slēdzis, kas sastāv no kontaktplāksnes (8), kurai nekustīgi piestiprinātas kontaktspailes (9a)–(9d) un grozāmi piestiprināts pārslēgs (12), ko veido veido **vara plāksne (14)** ar daudziem caurumiem (15), kas, pārslēgu grozot, nonāk kontaktā ar minētajām spailēm (9a)–(9d), izolējošas plāksnes (13), kurai ir izolējošā materiāla izciļņi (16), kas izvirzās pa caurumiem (15), saskaroties ar **vara plāksni (14)**.

Secinājums: Grozījums paplašina izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Ir vispārzināma prakse, ka par elektrovadošu materiālu izmanto varu. Tomēr "**vara plāksne**" nav pieminēta nevienā sākotnējā pieteikuma būtisko materiālu daļā (ne aprakstā, ne pretenzijās, ne zīmējumos). Turklāt, ne tikai "**vara plāksne**", bet arī alumīnija plāksne, sudraba folijas plāksne u.c. var būt par sākotnējā pieteikumā minēto "**elektrovadoša materiāla plāksni**". Nekāda sākotnējā pieteikumā esošā informācija neliek viennozīmīgi domāt, ka tā var būt tikai "**vara plāksne**". Tādēļ "**elektrovadoša materiāla plāksni**" nevar tieši un viennozīmīgi aizstāt ar "**vara plāksni**".

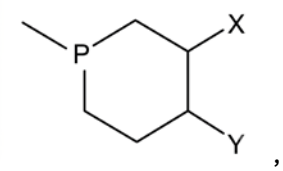
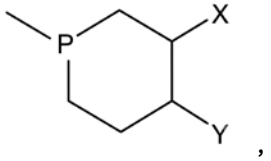
2. piemērs: Konkrētas idejas vispārinājums

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Kombaina ritošās daļas kustību kontroles ierīce	Kombaina ritošās daļas kustību kontroles ierīce
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Kontroles ierīce ļauj pasargāt kombainu no apgāšanās, kad tas pārvietojas pa nelīdzenu virsmu.	Kontroles ierīce ļauj pasargāt kombainu no apgāšanās, kad tas pārvietojas pa nelīdzenu virsmu.
Pretenzijas	Pretenzijas
Kustību kontroles ierīce kombainam ar kāpurķēžu ritošo daļu kombaina korpusa labajā un kreisajā sānā, kas raksturīga ar to, ka **eļļas** spiediena cilindru pāra, kuri darbojas atsevišķi, viens gals ir piestiprināts pie katra – labā un kreisā – ritošās daļas elementa, bet **eļļas** spiediena cilindru pāra otrs gals ir piestiprināts pie kombaina korpusa.	Kustību kontroles ierīce kombainam ar kāpurķēžu ritošo daļu kombaina korpusa labajā un kreisajā sānā, kas raksturīga ar to, ka **plūstošas vielas** spiediena cilindru pāra, kuri darbojas atsevišķi, viens gals ir piestiprināts pie katra – labā un kreisā – ritošās daļas elementa, bet **plūstošas vielas** spiediena cilindru pāra otrs gals ir piestiprināts pie kombaina korpusa.

Secinājums: Grozījums paplašina izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Sākotnējā pieteikumā nav informācijas par dažādu veidu plūstošu vielu sistēmām. Tiek runāts tikai par eļļu. Aizstājot vārdu "**eļļa**" ar "**plūstoša viela**", pieteikumā tiek ieviesta jauna, vispārīgāka tehniskā informācija.

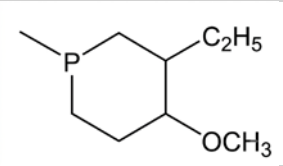
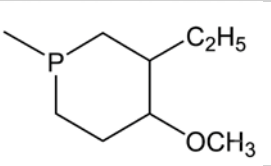
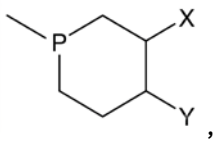
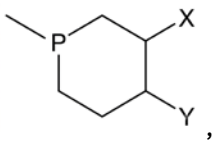
3. piemērs: Markuša tipa formula

Sākotnējais pieteikums	Grozījumi
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Fosfināna atvasinājumi	Fosfināna atvasinājumi
Pretenzijas	Pretenzijas
Ķīmisks savienojums ar vispārējo formulu: , kurā X ir **alkil-**, alkenil-, amino-, aralkil-, cikloalkilgrupa vai halogēns; Y ir alkil-, **fenil**- vai alkoksigrupa.	Ķīmisks savienojums ar vispārējo formulu: , kurā X ir **alkilgrupa** un Y ir **fenilgrupa**.

Secinājums: Grozījums paplašina sākotnējā izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Grozītajā formulā ir aprakstīts tikai viens vienīgs savienojuma variants. Sākotnējā aprakstā bija aprakstītas tās aizvietotājgrupas, kas grozījumos kā vienīgās iekļautas pretenzijās, taču sākotnējā aprakstā konkrētajos izgudrojuma veikšanas piemēros nebija šī varianta, kurā vienlaikus kopā būtu aprakstītas abas konkrētās aizvietotājgrupas. Tādēļ tieši šo aizvietotāju kombināciju nevar viennozīmīgi atvasināt no sākotnējā apraksta.

4. piemērs: Markuša tipa formula

Sākotnējais pieteikums	Grozījumi
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Fosfināna atvasinājumi	Fosfināna atvasinājumi
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
	
Pretenzijas	Pretenzijas
 ,	 ,

kur X nozīmē **alkil-**, alkenil-, aralkilgrupu, halogēnu vai cikloalkilgrupu; Y nozīmē alkil-, fenil- vai **alkoksigrupu**.	kur X nozīmē **alkilgrupu**, Y nozīmē **alkoksigrupu**.

Secinājums: Grozījums nepaplašina sākotnējo izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Grozījums attiecas uz vienu konkrētu savienojumu, kas tieši tādā veidā (tieši šī aizvietotāju kombinācija) ir bijis aprakstīts sākotnējā apraksta konkrētajos izgudrojuma izpildes piemēros. Tādēļ šāds grozījums ir pieļaujams, jo tas ir tieši un viennozīmīgi izsecināms no sākotnējā teksta.

5. piemērs: Skaitliski ierobežojumi

Sākotnējais pieteikums	Grozījumi
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Stabilizēta rezorcīna kompozīcija	Stabilizēta rezorcīna kompozīcija
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Vēlams pienskābi pievienot 0,05–2 masas % daudzumā. *(Konkrēti piemēri ar vērtībām 0,1 % vai 1 % nav aprakstīti)*	Vēlams pienskābi pievienot 0,05–2 masas % daudzumā. *(Konkrēti piemēri ar vērtībām 0,1 % vai 1 % nav aprakstīti)*
Pretenzijas	Pretenzijas
Stabilizēta rezorcīna kompozīcija, ko iegūst, pievienojot **0,001–2 masas %** pienskābes rezorcīna kompozīcijai, kas satur māla minerālus.	Stabilizēta rezorcīna kompozīcija, ko iegūst, pievienojot **0,1–1 masas %** pienskābes rezorcīna kompozīcijai, kas satur māla minerālus.

Secinājums: grozījumi paplašina sākotnējo pretenziju apjomu.

Skaidrojums: Sākotnējā aprakstā nebija aprakstīti gadījumi ar pienskābes vērtībām 0,1 % un 1 %. Tādēļ uzskata, ka aprakstā nav norādes uz to, ka svaru var ierobežot tikai uz intervālu 0,1–1 %. Šī iemesla dēļ intervāla ierobežojums uz 0,1–1 % nevar tikt tieši un viennozīmīgi izsecināms no sākotnējā apraksta.

6. piemērs: Skaitliski ierobežojumi

Sākotnējais pieteikums	Grozījumi
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Mikropūslītis	Mikropūslītis
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts

Stikla pūslīšiem var būt dažādi diametri un sieniņu biezumi atkarībā no mērķa, kādam tos lieto. Pūslīšu diametrs variē no 200 līdz 10000 mikroniem, vēlamākais diametrs ir 500–6000 mikroni, bet sieniņu biezums var būt no 0,1 līdz 1000 mikroniem, vislabāk 0,5–400 mikroni.	Stikla pūslīšiem var būt dažādi diametri un sieniņu biezumi atkarībā no mērķa, kādam tos lieto. Pūslīšu diametrs variē no 200 līdz 10000 mikroniem, vēlamākais diametrs ir 500–6000 mikroni, bet sieniņu biezums var būt no 0,1 līdz 1000 mikroniem, vislabāk 0,5–400 mikroni.
Pretenzijas	Pretenzijas
Stikla mikropūslītis ar būtībā vienmērīgu diametru **200–10000 mikroni** un būtībā vienmērīgu sieniņu biezumu **0,1–1000 mikroni**.	Stikla mikropūslītis ar būtībā vienmērīgu diametru **500–6000 mikroni** un būtībā vienmērīgu sieniņu biezumu **0,5–400 mikroni**.

Secinājums: Grozījumi nepaplašina izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Grozījumi ierobežo mikropūslīšu diametru un sieniņu biezumu līdz robežlielumiem, kas sākotnējā aprakstā jau ir doti kā visvēlamākie. Tādēļ grozījumi ir pieļaujami.

7. piemērs: Grozījumi kā disklamācija no pretenzijām

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Fotojutīga litogrāfijas plate	Fotojutīga litogrāfijas plate
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Slāpekli saturoša heterocikliska karbonskābe var būt pikrīnskābe, nikotīnskābe, izonikotīnskābe u.c. *(ekspertīze kā pretstatījumu bija atradusi literatūras avotu, kur kā slāpekli saturoša heterocikliska karbonskābe bija minēta nikotīnskābe)*	Slāpekli saturoša heterocikliska karbonskābe var būt pikrīnskābe, izonikotīnskābe u.c.
Pretenzijas	Pretenzijas
Fotojutīga litogrāfijas plate, kurai ir fotojutīgs slānis, kuru veido daļēji pārziepots polivinilacetāts ar pārziepošanas pakāpi 60–80 % no molārā daudzuma un fotopolimerizējams monomērs, kuram ir viena vai vairākas etilēna nepiesātinātās saites, kas uzklāta uz alumīnija plates ar iespēju to pārziepot atšķiras ar to, ka fotojutīgais slānis satur 1–100 % **slāpekli saturošu heterociklisku karbonskābi** attiecībā pret daļēji pārziepoto polivinilacetātu.	Fotojutīga litogrāfijas plate, kurai ir fotojutīgs slānis, kuru veido daļēji pārziepots polivinilacetāts ar pārziepošanas pakāpi 60–80 % no molārā daudzuma un fotopolimerizējams monomērs, kuram ir viena vai vairākas etilēna nepiesātinātās saites, kas uzklāta uz alumīnija plates ar iespēju to pārziepot atšķiras ar to, ka fotojutīgais slānis satur 1–100 % **slāpekli saturošu heterociklisku karbonskābi, izņemot**

	nikotīnskābi, attiecībā pret daļēji pārziepoto polivinilacetātu.

Secinājums: Grozījumi nepaplašina sākotnējo izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Tā kā grozītā formula izslēdz tikai to pazīmi, kas tika pretstatīta agrākajos literatūras avotos, bet, kas sākotnēji bija pieminēta izgudrojuma aprakstā, tad šāds grozījums ir pieļaujams kā izņēmuma gadījums, lai gan tas neizriet viennozīmīgi un tieši no sākotnējā izgudrojuma apraksta.

8. piemērs: Grozījumi izgudrojuma objekta efektā (pielietojumā, funkcijās)

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Automašīnas loga stikls ar antenu	Automašīnas loga stikls ar antenu
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Caurspīdīgais elektrību vadošais slānis šajā gadījumā darbojas kā **antena** un kā **sildītājs**.	Caurspīdīgais elektrību vadošais slānis šajā gadījumā darbojas kā **antena**, **sildītājs** un **termoizolators**.
Pretenzijas	Pretenzijas
Automašīnas loga stikls ar antenu, kas atšķiras ar to, ka caurspīdīgs elektrību vadošs slānis, kas darbojas kā antena, sedz būtībā visu loga virsmu un elektrību vadošais slānis ir savienots ar automašīnas audioierīci un ar barošanas avotu caur antenas pastiprinātāju.	Automašīnas loga stikls ar antenu, kas atšķiras ar to, ka caurspīdīgs elektrību vadošs slānis, kas darbojas kā antena, sedz būtībā visu loga virsmu un elektrību vadošais slānis ir savienots ar automašīnas audioierīci un ar barošanas avotu caur antenas pastiprinātāju.

Secinājums: Grozījumi paplašina sākotnējo pieteikuma apjomu.

Skaidrojums: Grozījumos pievienots fakts, ka caurspīdīgajam elektrību vadošajam slānim papildus piemīt **termoizolācijas** īpašības. Kaut gan tas ir vispārzināms fakts, ka caurspīdīgajam elektrību vadošajam slānim piemīt termoizolējošas īpašības, tomēr šķiet, ka šī īpašība nav izsecināma tieši un viennozīmīgi no sākotnējā apraksta, tādēļ, ka ne sākotnējajā aprakstā, ne zīmējumos pat netieši nav pieminēta šī īpašība. Tādēļ tāds grozījums nav pieļaujams.

9. piemērs: Grozījumi izgudrojuma struktūrā

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Lauksaimniecības pesticīds	**Herbicīds**

Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
4-(4-hlorfenil)-1,3,5-oksatiazolinonu **var izmantot** arī kā herbicīdu. Tā herbicīdo iedarbību raksturo sekojoša eksperimenta rezultāti.	4-(4-hlorfenil)-1,3,5-oksatiazolinonu **izmanto** kā herbicīdu. Tā herbicīdo iedarbību raksturo sekojoša eksperimenta rezultāti.
Pretenzijas	Pretenzijas
Lauksaimniecības **insekticīds**, kas kā aktīvo vielu satur 4-(4-hlorfenil)-1,3,5-oksatiazolinonu.	**Herbicīds,** kas kā aktīvo vielu satur 4-(4-hlorfenil)-1,3,5-oksatiazolinonu.

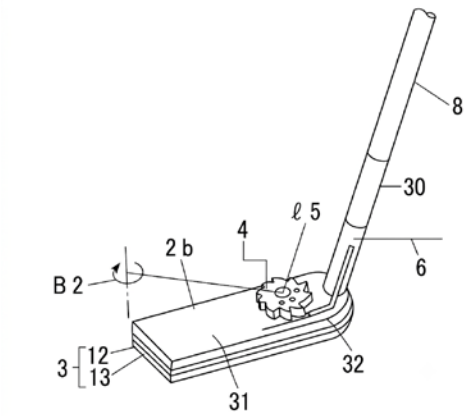
Secinājums: grozījumi ir pieļaujami, jo tie nepaplašina sākotnējo izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Lai gan grozījumu rezultātā tiek mainīts izgudrojuma objekts no "**insekticīds**" uz "**pesticīds**", taču, tā kā savienojuma lietošana par herbicīdu bija detalizēti aprakstīta sākotnējā pieteikuma aprakstā, tad šāds grozījums nepaplašina izgudrojuma apjomu.

10. piemērs: Grozījumi objekta darbībā (funkcijās)

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Vibrators	Vibrators
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Vibrāciju ģeneratoru (4) griež saspiesta gaisa strūkla, kas izplūst no sprauslas (32). Šī griešanās rada pulētāja (3) vibrāciju. Vibrācijas ģeneratora (4) griešanās rada vibrāciju tādēļ, ka tā smaguma centrs nesakrīt ar tā rotācijas centru.	Vibrāciju ģeneratoru (4) griež saspiesta gaisa strūkla, kas izplūst no sprauslas (32). Šī griešanās rada pulētāja (3) vibrāciju. Vibrācijas ģeneratora (4) griešanās rada vibrāciju tādēļ, ka tā smaguma centrs nesakrīt ar tā rotācijas centru. **Bez tam saspiestā gaisa strūkla tiek virzīta no sprauslas (32) uz pulētāju (3), lai pulētājs arī nopūstu skaidas.**

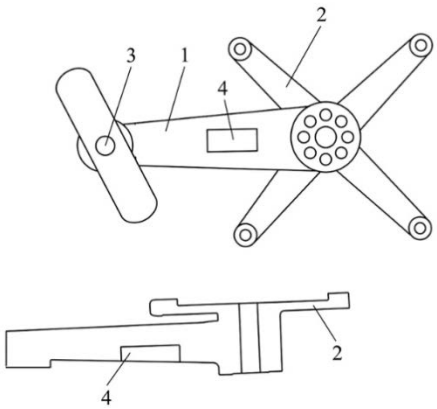
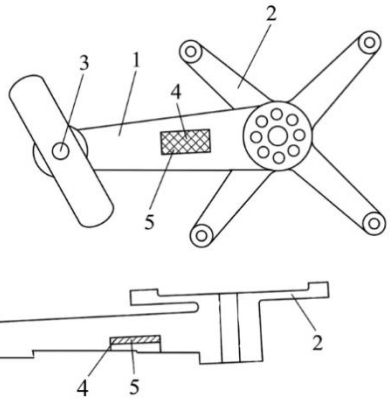
Zīmējums:

Secinājums: grozījumi paplašina sākotnējo izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: No iesniegtā zīmējuma ir skaidri redzams, ka gaisa strūkla virzās uz pulētāju. Tādēļ varētu pieļaut, ka saspiestais gaiss nopūš arī skaidas. Taču nevar arī noraidīt iespēju, ka gaisa strūkla nav tik spēcīga, lai spētu nopūst skaidas. Tādēļ grozījumos ietvertā papildu funkcija nav tieši un viennozīmīgi atvasināma no sākotnējā pieteikuma.

11. piemērs: Grozījumi zīmējumos

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Pedālis	Pedālis
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Kloķmehānisms, kam ir galvenā svira (1), pedāļa stienis (3) un rāmis (4), kur pievienot gaismu atstarojošu plāksni, kopā ar spārniņveida zobriteni (2), kas ir ķēdes pārvads, ir izveidots kā vienots veselums. Gaismu **atstarojošā plāksne** ir ievietota rāmī (4) tādējādi, ka tā neizvirzās uz āru no galvenās sviras.	Kloķmehānisms, kam ir galvenā svira (1), pedāļa stienis (3) un rāmis (4), kur pievienot gaismu atstarojošu plāksni, kopā ar spārniņveida zobriteni (2), kas ir ķēdes pārvads, ir izveidots kā vienots veselums. Gaismu **atstarojošā plāksne (5)** ir ievietota rāmī (4) tādējādi, ka tā neizvirzās uz āru no galvenās sviras.
Zīmējumi	Zīmējumi
	

Secinājums: grozījumi paplašina sākotnējo izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: Izlasot sākotnējā pieteikumā, ka "atstarojošā plāksne neizvirzās uz āru no sviras" var iedomāties dažādus paņēmienus, kā šādu veidojumu izgatavot. Grozījumos parādītais paņēmiens ir tikai viens no vairākiem iespējamiem un to nevar tieši un

viennozīmīgi atvasināt no sākotnējā pieteikuma materiāliem. Tādēļ tādi grozījumi nav pieļaujami.

12. piemērs: Grozījumi izgudrojuma struktūrā un sastāvā (materiālu izmaiņas)

Sākotnējais pieteikums	**Grozījumi**
Izgudrojuma nosaukums	Izgudrojuma nosaukums
Golfa bumbiņa	Golfa bumbiņa
Izgudrojuma apraksts	Izgudrojuma apraksts
Pieteiktā golfa bumbiņa pēc izmēra un svara ir tāda pat kā tradicionālās golfa bumbiņas, un tā sastāv no trim daļām, proti, no virskārtas, starpslāņa un serdes daļas. **Virskārta ir izgatavota no kaučuka un pildvielas vai no tāda pat materiāla kāds lietots zināmajās golfa bumbiņās saskaņā ar JP52-32290B.**	Pieteiktā golfa bumbiņa pēc izmēra un svara ir tāda pat kā tradicionālās golfa bumbiņas, un tā sastāv no trim daļām, proti, no virskārtas, starpslāņa un serdes daļas. **No tehnikas līmeņa ir zināmas dažādas kompozīcijas, no kurām izgatavo bumbiņas. Piemēram, patentā JP 52-32290B aprakstītas bumbiņas, kas izgatavotas no polimēru materiāliem vai dažādiem sintētiskiem kaučukiem, piemēram, no polibutadiēna, poliizoprēna un butadiēna-stirēna kopolimēra u.c. Tādēļ arī pieteiktās bumbiņas virskārta var būt izgatavota no šiem materiāliem.**

Secinājums: grozījumi paplašina sākotnēji pieteiktā izgudrojuma apjomu.

Skaidrojums: No pirmā acu uzmetiena var šķist, ka sākotnējā pieteikumā dokuments ir pieminēts un tātad speciālistam attiecīgajā jomā ir skaidrs arī tā saturs. Taču no dokumenta pieminēšanas vien speciālists nevar tieši un viennozīmīgi izsecināt, ka izmantojamie materiāli var būt “no polibutadiēna, poliizoprēna, butadiēna-stirēna kopolimēra u.c.”, tādēļ šādi grozījumi nav pieļaujami.

4. pielikums. Patenta pieteikuma piemērs

Izgudrojuma nosaukums

SPAGETI VEIDA MAKARONI[1]

Tehnikas joma, kurā ir izgudrojums

[001] Izgudrojums attiecas uz gariem pārtikas makaroniem, konkrēti – spageti veida makaroniem, bet vēl tiešāk – uz minētā veida izstrādājumiem, kas, saglabājot tipiskās šādu izstrādājumu organoleptiskās īpašības, pārsteidzoši ātri izvārās, pateicoties īpašām gareniskām rievām, kas stiepjas visā izstrādājuma garumā.

Atbilstošais tehnikas līmenis

Zināmais tehnikas līmenis

[002] No tehnikas līmeņa jau ir zināmi dažādi spageti veidi ar gareniskām rievām, kas ļauj tos izvārīt īsākā laikā nekā nepieciešams līdzīgiem dobu caurulīšu veida izstrādājumiem vai pilnpildītiem produktiem. Tomēr šie izstrādājumi nav bez trūkumiem, kas izpaužas kā izvārīšanās neviendabīgums – nehomogenitāte.

Tehnikas līmeņa novērtējums

[003] Faktiski spageti tiek izgatavoti ar zvaigžņveida šķērsgriezumu, tādēļ tos vārot, virsotnes kļūst pārāk mīkstas, salīdzinot ar centrālo daļu. Citiem spageti ir trīs garenrievas, kas atrodas 120° leņķī viena pret otru, veidojot spageti ar āboliņlapas šķērsgriezumu. Šādi spageti vāroties salīp ar "lapiņu" virsotnēm, tādēļ tie arī vārīšanās laika beigās ir pārvārīti ārpusē, bet nepietiekami izvārīti iekšpusē.

Izgudrojuma vispārīgs izklāsts

Izgudrojuma mērķis un būtība

[004] Dotā izgudrojuma objekts ir spageti veida pārtikas makaroni ar gareniskām rievām, kas ir izgatavotas tā, ka veido izstrādājumu ar centrālu kodolu un trim gareniskām vienādā attālumā novietotām daivām. Izstrādājumā līdzsvars starp tā komponentu formu un dimensijām dod ievērojamas priekšrocības gan ražošanas aspektā, gan lietošanā vārīšanās laikā un pēc tās, salīdzinot ar tirdzniecībā esošiem tradicionāliem šī izstrādājuma veidiem. Turklāt dotajam izstrādājumam nepiemīt iepriekšminētie no tehnikas līmeņa zināmie trūkumi.
[005] Izstrādājuma, kas ir šī izgudrojuma objekts, priekšrocības ir pārbaudītas eksperimentāli, un tās ir šādas:

---

[1] Patenta pieteikuma piemērs sagatavots pēc Eiropas Patentu iestādes izdevuma tulkojuma latviešu valodā "Kā iegūt Eiropas patentu. 1. daļa. Ieteikumi pieteicējam.", 10. izdevums (SIA Trio J, 2004., 90 lpp.).

Izgudrojuma priekšrocības

vārīšanās laiks ir aptuveni 2 minūtes, vārot tradicionāli (verdošā ūdenī), kas ir par vairāk nekā 65 % īsāks laiks nekā nepieciešams pilnpildītiem tāda paša diametra spageti (vārīšanās laiks aptuveni 6–7 minūtes);

iespēja saīsināt vārīšanās laiku pat līdz 1 minūtei, lietojot speciālas makaronu vārīšanas ierīces – katlus, kuros ūdens temperatūra sasniedz 140 °C un spiediens ir 10 atm; ievērojami palielinās produktivitāte salīdzinājumā ar līdzīgas formas garu makaronizstrādājumu vārīšanos;

žūšanas laika saīsināšanās salīdzinājumā ar pilnpildītiem produktiem, pateicoties izstrādājuma īpašajai formai, kas atvieglo ūdens iztvaikošanu no tā iekšienes;

mazs daudzums brāķa gatavajā produkcijā, kas novērš tās izsviešanu, jo ir novērstas nestabilitātes un salipšanas, saķepšanas parādības, kas savukārt ļauj spageti droši pildīt automātiskajos katlos, nebaidoties, ka tie var "iet pāri" katla malām vārīšanās procesā;

ārēji spageti ir līdzīgi tradicionālajiem, jo vārīšanās procesā gareniskās rievas sakļaujas un paliek redzamas tikai nelielas spraudziņas;

labi sagremojami, līdzīgi kā tradicionālie tāda paša diametra spageti;

lieliskas mērci absorbējošas īpašības, pateicoties gareniskajām spraugām;

iespēja izvairīties no izstrādājumu salipšanas, pateicoties rūpīgi izpētītai izstrādājuma formas nozīmei tā viendabīguma saglabāšanā vārīšanās laikā.

[006] Izgudrojums ir skaidrots ar šādiem zīmējumiem:

1. zīm. ir izgudrojuma objekta – spageti veida makarona – perspektīvas skats palielinātā mērogā.

2. zīm. ir 1. zīm. attēlotā izstrādājuma šķērsgriezuma skats palielinātā mērogā.

Izgudrojuma īstenošanas piemēri

Vismaz viena izgudrojuma izpildes varianta apraksts ar atsaucēm uz zīmējumiem

[007] Kā attēlots abos zīmējumos, izgudrotais spageti satur centrālo serdi (1) ar būtībā apaļu šķērsgriezumu, veidojot trīs paralēlu garenisku daivu (2) kopīgo daļu. Minētās daivas atrodas 120° leņķī attiecībā viena pret otru un ir atdalītas ar rievām (3).

[008] Daivu (2) un atbilstošo rievu (3) forma ir bijis intensīvu pētījumu objekts ar nolūku piešķirt izstrādājumam iepriekšminētās priekšrocības salīdzinājumā ar tradicionāliem šī paša veida izstrādājumiem un ar līdzīgiem zināmiem rievotiem produktiem.

[009] Konkrētāk, katrai daivai (2) šķērsgriezuma ārējo kontūru veido izliekta līnija ar līnijas augstāko daļu (4), kuras rādiuss R1 ir būtībā vienlīdzīgs tāda paša diametra pilnpildīto spageti rādiusam, minētās augstākās daļas gali ir savienoti ar izliektās līnijas sānu daļu (5) pirmajiem galiem, kas būtībā veido pusapli. Minētajam pusaplim rādiuss R2 ir daudz mazāks nekā R1 (aptuveni 1/6). Sānu daļu (5) otrie gali ir savienoti ar ieliektās līnijas zemākās daļas (7) pirmajiem galiem caur ieliektās līnijas daļu (6), kurai ir mazs rādiuss R3 (aptuveni 1/30 no R2), veidojot loka daļu ar rādiusu R4, kas ir lielāks nekā R2 (aptuveni 1,5 reizes), bet mazāks nekā R1 (aptuveni 1/4). Ieliektās līnijas zemākās daļas (7) otrie gali ir savienoti ar blakus esošās daivas (2) ieliektās līnijas zemākās daļas (7) otrajiem galiem.

[010] Kā minēts iepriekš, daivas (2) viena no otras ir atdalītas ar rievām (3). Katru rievu saskaņā ar iepriekšminēto veido izliektās līnijas sānu daļu (5) pretējās malas, ieliektās līnijas zemākās daļas (7) kopā ar ieliektās līnijas daļu (6), savienojot blakus esošās daivas (2). Rezultātā tiek iegūta forma, kas ir platāka iekšējā daļā un šaurāka ārējā – mutes daļā, ļaujot novērst spageti sagriešanos un salipšanu un aizverot rievas (3) vārīšanās laikā.

[011] Vienīgi piemēra nolūkā, neierobežojot izgudroto izstrādājumu ar šeit aprakstīto, vēlamākie rādiusu lielumi, kas nosaka katras daivas (2) šķērsgriezuma kontūru, ir šādi:
R1 = 0,765 mm, R2 = 0,135 mm, R3 = 0,045 mm, R4 = 0,207 mm, bet centrālās serdes daļas, kas šķērsgriezumā ir riņķis, rādiuss R5 ir 0,270 mm.

[012] Atbilstošu precīzo izmēru veidņu izgatavošana nerada grūtības.

PRETENZIJAS

Neatkarīgā pretenzija

1. Spageti veida makaronu izstrādājums, kas satur pildītu apļveida šķērsgriezuma centrālo serdi, vienotu ar trim paralēlām gareniskām daivām, kas izvietotas 120° leņķī attiecībā viena pret otru un ko atdala rievas, kam katras daivas šķērsgriezuma kontūru veido izliektas līnijas augstākā daļa ar rādiusu (R1), kas būtībā ir vienāds ar tradicionālo pilnpildīto spageti tāda paša izmēra rādiusu, kuras gali ir savienoti ar būtībā pusapaļas ieliektas līnijas sānu daļu, kam ir mazāks līknes rādiuss (R2) par (R1), pirmajiem galiem un kuru otrie gali ir savienoti caur ieliektu zemāko daļu ar mazu līknes rādiusu (R3) ar attiecīgās ieliektās līnijas zemākās daļas pirmajiem galiem, veidojot loka daļu ar rādiusu (R4), kas ir lielāks par rādiusu (R2), bet mazāks par rādiusu (R1), un kas ir savienoti ar saviem otrajiem galiem ar blakus esošās daivas ieliektās līnijas zemākajām daļām.

Atkarīgās pretenzijas

2. Spageti veida makaronu izstrādājums saskaņā ar 1. pretenziju, turklāt (R2) ir aptuveni viena sestdaļa no (R1), (R3) ir aptuveni viena trīsdesmitā daļa no (R2), (R4) ir aptuveni 1,5 reizes lielāks par (R2) un aptuveni ceturtdaļa no (R1), un turklāt pilnās centrālās serdes apaļā šķērsgriezuma rādiuss (R5) ir aptuveni divreiz lielāks par (R2).

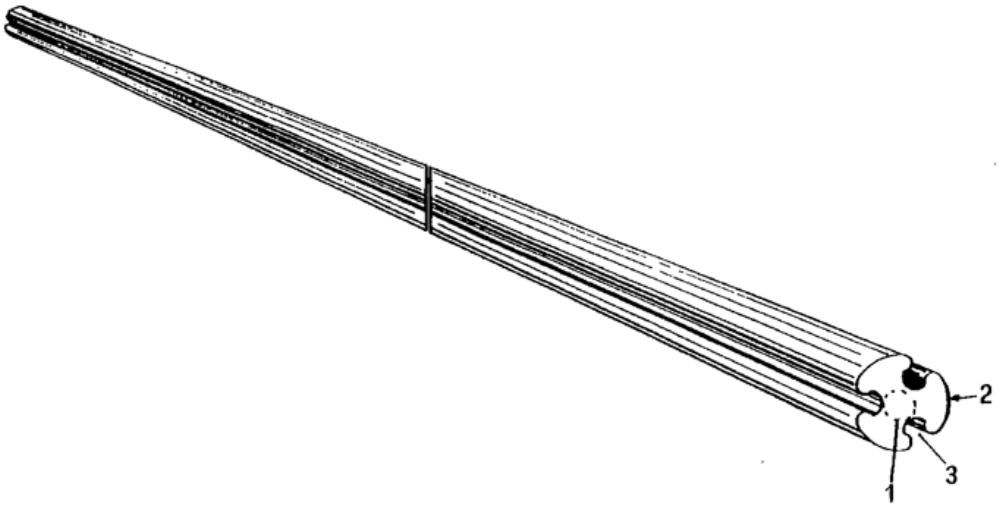
3. Spageti veida makaronu izstrādājums saskaņā ar 1. vai 2. pretenziju, turklāt (R1) = 0,765 mm, (R2) = 0,135 mm, (R3) = 0,045 mm, (R4) = 0,207 mm un (R5) = 0,270 mm.

4. Spageti veida makaronu izstrādājums saskaņā ar jebkuru no 1. līdz 3. pretenzijai, turklāt katrai rievai, kas atdala gareniskās daivas vienu no otras ir noteikta kontūra, ko veido izliekto līniju sānu daļu pretējās malas, ieliektās līnijas zemākā daļa un ieliektās līnijas liekuma daļa, savienojot blakus esošo daivu pirmās divas kontūras, veidojot formu, kurai ir platāka apakšējā daļa un šaurāka ārējā atveres daļa.

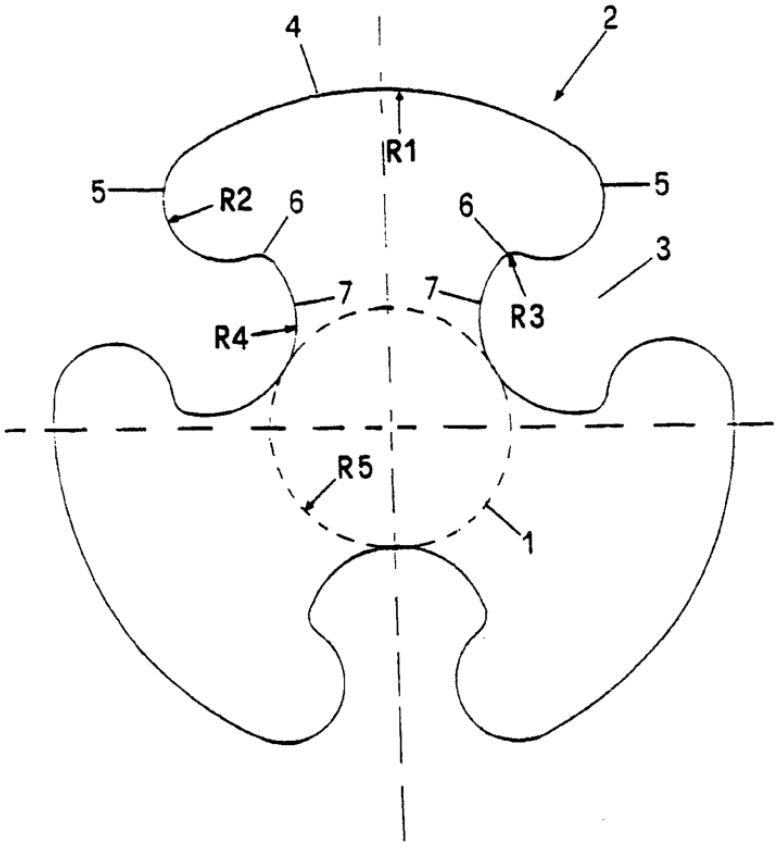
KOPSAVILKUMS

Kopsavilkuma saturs

Spageti veida makaroniem ir centrālā serdes daļa (1), kas kopā ar trim paralēlām gareniskām daivām (2) veido vienotu izstrādājumu. Gareniskās daivas novietotas attiecībā viena pret otru 120° leņķī. Daivas ir atdalītas ar rievām (3). Līdzsvars starp izstrādājuma dažādo elementu formu un izmēriem ļauj iegūt ātri izvārāmus un labas sagremošanas kvalitātes izstrādājumus.

1. zīm.

2. zīm.